

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Grenadiers.

Redacteuren:

Jhr. J. T. ALTING VON GEUSAU, Generaal-Majoor, Commandant Ie Divisie.

D. A. VAN HILTEN, Majoor van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf.

P. W. PIETERS, Majoor der huzaren.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie.

J. H. COUZY, Kapitein der artillerie.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—
Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

107de JAAR No. 6

NADRUUK VERBODEN

JUNI 1938

INHOUD.

	Blz.
Spectatoriale Beschouwingen	222
Het Bataljon Infanterie te Velde, door D. A. v. HILTEN	231
Nieuwe Uitgaven.....	230, 238, 247, 257
Het Gevecht bij Waalre, door M. R. H. CALMEIJER.....	239
Denkbeelden omtrent de noodzaak tot Motorisatie der Divisie-artillerie II, door Ir. P. H. VAN DER TRAPPEN	248
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht	258
Uit de Vakpers	263

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1938

SPECTATORIALE BESCHOUWINGEN

Materiaal-tekort bij de Zeemacht.

Op Woensdag 4 Mei 1.1. heeft Hr. Ms. Kruiser *Java*, na hier te lande een zeer belangrijke verjongingskuur te hebben ondergaan, als wederom volwaardige gevechtseenheid de groote reis naar Nederlandsch-Indië aanvaard. Dit voor onze Koninklijke Nederlandsche Marine zoo belangrijke en verheugende gebeuren geeft ons aanleiding ditmaal een spectatoriale beschouwing aan het Nederlandsche marinevraagstuk te wijden, overtuigd als wij zijn, dat de officieren van de Koninklijke Landmacht zonder twijfel ook belangstelling zullen koesteren voor het deel van de weermacht, dat te water de eer van onze nationale vlag in den loop der eeuwen op zoo roemrijke wijze heeft hoog gehouden en zonder twijfel in tijd van nood ook nu nog hoog zal houden.

Het is wel zeer merkwaardig, dat een zeevarende mogendheid als Nederland, met een koloniaal gebiedsdeel, als maar weinig grootmachten bezitten, zijn zeemacht in den loop der tijden zoodanig verwaarloosd heeft, dat er op sommige tijdstippen nauwelijks meer van een *zeemacht* gesproken kon worden. Daar dat koloniale gebiedsdeel bovendien nog is een zeer uitgestrekt eilandenrijk, waarvan het zeegebied het landgebied vele malen overtreft, is deze geringe belangstelling voor de zeemacht en als gevolg daarvan de verwaarloozing van die zeemacht te minder begrijpelijk.

En als wij dan verder bedenken, dat blijkens de traditie en blijkens de ervaring iedere Nederlander, ook al is hij in Maastricht en niet in den Helder geboren, eigenlijk in zijn hart steeds min of meer zeeman is, dan toont zulks te duidelijker aan hoe defaitisme en bezuiniging ons in de afgelopen jaren de allerbedenkelijkste parten gespeeld hebben. Een zeevarende en groote koloniale mogendheid als Nederland, die zijn marine verwaarloost, is een dusdanige tegenstrijdigheid, dat het de grootste moeite kost dit feit maar rustig te aanvaarden.

* * *

Dat de toestand op politiek gebied in het Verre Oosten al even gevaarlijk, of nog gevaarlijker is dan die in het Nabije Oosten en die in Europa in het algemeen, is ons thans wel zoo duidelijk, dat niemand meer aan die gevaren twijfelt. Hoogstens zijn er nog lieden, die de defaitistische redeneering volgen, dat wij ons in den Pacific toch niet verdedigen kunnen en lieden, die het gemis aan verantwoordelijkheidsgevoel zoover drijven, dat zij geen gelden aan de defensie willen besteden en *daarom* de oogen sluiten voor die groote gevaren, die ons imperium bedreigen.

Dat Japan met steeds groeiende kracht bezig is zijn expansie-politiek in steeds krachtiger daden om te zetten hebben de stichting van het onder Japansche voogdij staande rijk Manchoekwo, alsmede het thans nog steeds voortdurende aanvallend optreden van Japan in China wel overtuigend bewezen. En nu behoeft men nog niet eens te vreezen, dat Japan straks de hand zou willen leggen op een deel van ons Indisch eilandenrijk, met het uitsluitende doel om dit te bezitten, al is die mogelijkheid heelemaal niet uitgesloten als straks mocht blijken, dat het Japansche avontuur in China niet die vruchten oplevert, die men ervan verwacht had. Bedenken wij hierbij, dat in Japan nog steeds twee partijen bestaan, n.l. een legerpartij en een vlootpartij, en dat het Chineesche avontuur in de eerste plaats een onderneming is van de legerpartij. Het is nu heelemaal niet onwaarschijnlijk, dat als dit leger-avontuur mocht mislukken, de vlootpartij weer meer gaat bovendrijven en ook eens een kans zal vragen om het groote rijk van de Rijzende Zon door zijn heldendaden te dienen. Als dat geschiedt is de kans groot, dat de voorstanders van de expansie naar het Zuiden aan het woord komen en dan loopt ons Indië de grootste gevaren.

* * *

Maar deze onderstelling is niet eens noodig om de gevaren voor Indië te betoogen, want welke expansie-plannen Japan ook najaagt, steeds ligt daarin opgesloten het

gevaar voor een benadeelen van de belangen van andere grootmachten en dus voor conflicten met die grootmachten.

In ieder conflict tusschen Japan en die grootmachten — Rusland uitgezonderd — zal de oorlogvoering ter zee de hoofdzaak zijn, zoo al niet de eenige wijze van oplossing van dat conflict. In zoo'n maritiem conflict is de stookolie voor de oorlogsvaartuigen van zoo alles overheerschend belang, dat wij gerust kunnen zeggen, dat dit olie-vraagstuk de geheele oorlogvoering ter zee beheerschen zal. Daar Japan, niettegenstaande de enorme voorraden olie, die het in vreedstijd doorlopend heeft opgeslagen, voor een eenigszins langere oorlogvoering ter zee niet berekend is, wegens totaal onvoldoende eigen productie van olie, is Japan absoluut gedwongen, op straffe van den oorlog onherroepelijk te verliezen, de benoodigde olie elders te halen. Het heeft hierin geen keus, het is onafwijsbare noodzaak.

Daar nu onze oliegebieden in Indië niet alleen een alleszins voldoende productie opleveren, maar bovendien het dichtst bij Japan gelegen zijn (Balikpapan, Tarakan, e.a.) springen de gevaren voor ons wel zeer duidelijk in het oog.

Niet alleen zijn wij aan onze neutraliteit verplicht om den belligerenten te beletten zich van onze oliegebieden — zij het ook tijdelijk — meester te maken, ook verplicht die neutraliteit ons te beletten, dat oorlogvoerende schepen en zeevliegtuigen gebruik maken van de overtalrijke havens, baaien, riviermonden, kreeken e.d. die ons eilandrijk zoo geschikt maken als operatie-basis voor kruisiers en ander licht materieel, die in onze wateren den handelsoorlog tegen den tegenstander zouden willen voeren.

Wij moeten dus onze neutraliteit kunnen handhaven in *alle* deelen van ons eilandrijk en waar een afdoende bezetting door legertroepen van voldoende beteekenis geheel onmogelijk is en waar de luchtmacht een bezetting van deelen van ons gebied hoogstens kan bestoken, nooit echter ongedaan kan maken en nooit op haar beurt tot de wederbezetting door eigen strijdkrachten kan overgaan, volgt hieruit met zuivere logica, dat de defensie van ons eilandrijk in Nederlandsch-Indië in eerste plaats zijn moet een *maritieme defensie*.

* * *

Dit doet heelemaal niets af aan de beteekenis van het Koninklijk Nederlandsch-Indische Leger, dat een dubbele taak heeft n.l. de verzekering van orde en rust in het binnenland en de strijd tegen den buitenlandschen vijand. Welke taak de belangrijkste zijn zal, kan niemand voorspellen, hoewel er toch nog altijd profeten gevonden worden, die zich aan deze voorspelling wagen. Wel kan gezegd worden, dat in een strijd met den buitenlandschen vijand, de primaire taak van het leger is, de verdediging van het eiland Java. Dit moet niet opgevat worden in dien zin, dat als wij Java maar behouden, wij ongeschonden uit den oorlog komen, want als wij zonder voldoende verzet onzerzijds de andere eilanden kwijt raken, kunnen wij er vast op rekenen, dat wij die eilanden bij het einde van den oorlog hetzij aan onzen overwinnenden vijand, hetzij aan onzen overwinnenden bondgenoot zullen moeten afstaan.

Wel moeten wij de verdediging van Java door het leger zien als de beveiliging van de operatiebasis van de vloot, want die vloot is het eenige instrument, dat de bezetting van de andere eilanden en de neutraliteitsschennis in den ruimsten zin des woords kan beletten, maar om die taak te kunnen uitvoeren en te kunnen blijven uitvoeren is het ongestoorde bezit van een operatie-basis met magazijnen, werkplaatsen, voorraden enz. absoluut geboden.

Dat de marine bij hare operatiën, zoowel voor het gevecht als voor de verkenning op zeer ruime wijze gebruik zal maken van de hulp van zeevliegtuigen en ook van landvliegtuigen is een feit, dat voor zich zelf spreekt.

* * *

Waar dus de defensie van Nederlandsch-Indië in de eerste en voornaamste plaats is een maritieme defensie, is de vraag gewettigd welk marine-materieel wij daar te lande noodig hebben, ten einde te kunnen nagaan hoe het, gezien het beschikbare materieel, met de kansen onzer defensie gesteld is.

De zeewegen, die door onzen archipel voeren kunnen tot drie teruggebracht worden, n.l.:

Ie. de Westelijke zeestraten, welke zich bevinden tusschen het Engelsche schiereiland Malakka en ons eiland Borneo;

2e. Straat Makassar, tusschen Borneo en Celebes;

3e. de z.g. Groote Oost, d. i. het zeegebied tusschen Celebes en Nieuw Guinea.

De beteekenis van deze zeewegen is, dat zich aldaar de verschillende hierboven besproken schendingen van onze neutraliteit kunnen voordoen en voorts, dat, indien wij eenmaal in het conflict betrokken zijn, een aanvaller, die Java als marinebasis wil bedreigen, langs een (of meer) dier wegen komen zal. Het is dus noodig, dat wij op ieder van die zeewegen een maritieme macht van zoodanige beteekenis hebben, dat deze de schendingen van onze neutraliteit kan voorkomen, kan ongedaan maken en in ieder geval kan melden. Het is hierbij reeds van belang, indien de schending niet ongedaan gemaakt mocht kunnen worden, den tegenstander te beletten de vruchten van zijn schending te genieten, bijvoorbeeld door nadat de vijand een oliehaven bezet heeft, de afvoer van de olie, door voortdurende actie ter zee zooveel mogelijk te beletten.

* * *

Het zou ons te ver voeren op het gebied van de maritieme strategie, indien wij precies gingen uitcijferen hoeveel marine-materieel voor deze taak noodig is. Wij volstaan met de conclusie van de deskundigen te vermelden, dat per zeeweg noodig is een smaldeel bestaande uit een volwaardigen kruiser, vier torpedojagers en zes onderzeebooten, benevens een aanzienlijke hoeveelheid verkenning- en bombardementsvliegtuigen, waarvan wij de aantallen thans buiten beschouwing wenschen te laten.

Nu zijn er nog twee omstandigheden, die maken dat wij met deze drie smaldeelen niet volstaan kunnen.

Eerstens zijn moderne marine-schepen zeer gevoelige instrumenten, die op gezette tijden in revisie of reparatie moeten genomen worden, hetgeen in oorlogstijd door 's vijands inwerking nog belangrijk meer noodig zal zijn dan in vreedstijd.

In de tweede plaats moeten wij bedenken, dat indien wij in een conflict betrokken worden en de lucht- of (en) zeeverkenning wijst uit, dat de tegenpartij met

sterke krachten langs een der zeewegen nadert in de richting van onze marinebasis, het noodzakelijk is het zwakke smaldeel, dat zich op dien zeeweg bevindt te versterken, zonder de andere zeewegen, die straks ook nog bedreigd kunnen worden, te verzwakken.

Indien wij als gevolg van deze beide omstandigheden nog een vierde smaldeel als algemeene reserve vragen, hebben wij het gevoel zool niet te bescheiden, dan toch wel zeer bescheiden in onze eischen te zijn.

Resumeerende zijn dus noodig 4 kruisers, 16 torpedojagers en 24 onderzeebooten, benevens de noodige sterke luchtmacht. Op het oogmerk zijn in Indië aanwezig twee kruisers, n.l. Hr. Ms. *Sumatra* en *de Ruyter*, waarvan de *Sumatra* echter door de *Java* zal vervangen worden. Zooals bekend, zullen Hr. Ms. *Java* en *Sumatra* elkander in Colombo ontmoeten, aldaar gedeeltelijk van état-majoor en bemanning verwisselen, waarna de *Java* doorgaat naar Indië en de *Sumatra* naar Nederland.

Voorts bevinden zich in Indië 8 torpedojagers en $\pm$ 20 onderzeebooten¹⁾.

Het tekort in Indië bedraagt dus: twee kruisers, acht torpedojagers en $\pm$ vier onderzeebooten.

* * *

Hiermee zijn wij echter nog niet klaar, want de Koninklijke Nederlandsche Marine heeft in Nederland zelf ook nog een taak.

Die taak omvat de navolgende onderdeelen:

1e. Neutraliteitshandhaving in ons zeegebied, waarvoor minstens schepen van het type torpedo-jager noodig zijn;

2e. Steun bij de kustverdediging en wel:

a. door verkenning door middel van vliegtuigen en voorts van snelle vaartuigen, waaronder te verstaan kleine snelle motorbooten, maar ook weer enkele torpedojagers;

b. door bemoeilijking van de nadering van een vijandelijke landingsvloot door middel van onderzeebooten;

c. door verdediging van onze zeegaten

¹⁾ Dit aantal is ons niet precies bekend, omdat wij niet weten, welke K-booten buiten dienst zijn gesteld.

door klein materieel, zooals kanonneerbooten, pantserbooten e.d.

d door afsluiting van onze zeegaten door middel van mijnversperringen, waarvoor dus noodig zijn mijnleggers, mijnvegers en bewakingsvaartuigen, welke laatste de vijandelijke mijnvegers moeten verdrijven

3e. Dekking van den aanvoer over zee. Wij weten allen, dat Nederland op het gebied van voedingsmiddelen en vele andere zaken niet self-supporting is. In oorlogstijd zal dus, evenals in vreedstijd, een gestadige aanvoer van al die zaken over zee moeten geschieden, bijvoorbeeld uit Engeland. Echter zullen die konvooen met het oog op vijandelijke onderzeebooten dringend behoefte hebben aan bescherming, welke alleen afdoende kan gegeven worden, door schepen van het type kruiser en torpedojager. Wij mogen er toch niet op speculeeren, dat onze bondgenoot ons niet alleen de waren levert, maar ze ons ook nog onder maritieme bewaking thuis bezorgt.

4e. In vreedstijd is de taak van de marine in Nederland nog een tweeledige, behalve de oefening voor de reeds geschetste taken, n.l.:

a. Vlagvertoon. Het is wel algemeen bekend van hoeveel belang het voor onze economische betrekkingen is, dat onze Nederlandsche driekleur in de buitenlandsche handelshavens nu en dan vertoon wordt.

Alle handelsmensen zijn van het nut en het voordeel van dit vlagvertoon ten volle overtuigd. Het vlagvertoon heeft echter alleen nut, indien het geschiedt door schepen, die waardig zijn de vlag van een zeevarende, groote koloniale mogendheid te voeren en die schepen zijn wederom de kruiser en misschien ook nog de torpedojager. Ook bij groote plechtigheden in het buitenland, zooals een vlootrevue te Spithead, viering van jubilea e.d. kunnen wij met niet minder dan met een kruiser voor den dag komen.

b. Oefeningsgelegenheid voor het marinepersoneel, dat in Nederland vertoeft, alsmede opleidingsschool voor het personeel, dat straks op het Indische deel der vloot moet dienen.

De sub a. en b. geschetste taken vragen dus wederom schepen van het type kruiser, torpedojager en onderzeeboot.

5e. Voor den dienst in West-Indië

is voorts nog minstens een torpedojager noodig, terwijl ook nog andere onverwachte diensten (convooi in de Spaansche wateren e.d.) torpedojagers eischen.

* * *

Resumeerende en de eischen wederom bescheiden stellende is behalve allerlei kleiner materieel en behalve een flinke marine-luchtvaartdienst dus in Nederland noodig: 1 kruiser, 4 torpedojagers en 10 onderzeebooten. Hiervan zijn thans aanwezig, de z.g. flottielje-leider Hr. Ms. Tromp, die weldra in dienst gesteld wordt en met eenigen goeden wil als een kleine kruiser kan beschouwd worden, voorts geen torpedojagers en 6 à 8 onderzeebooten.

Maken wij tot slot de balans op:

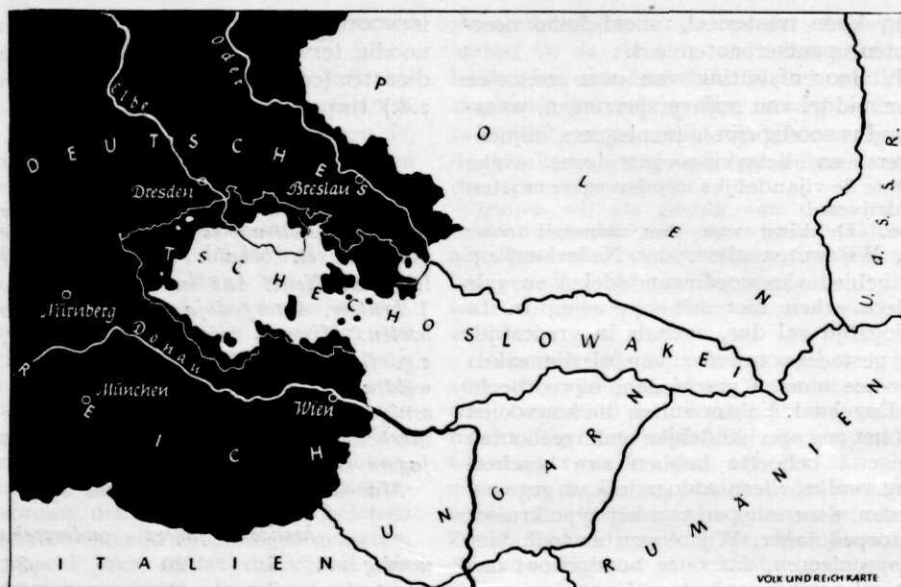
	kruisers	jagers	onderzeebooten
noodig . . .	5	20	34
aanwezig .	3	8	± 26
te kort . . .	2	12	± 8

Als wij nu nog bedenken, dat het niet alleen noodig is om de tekorten aan te bouwen, maar bovendien rekening moet gehouden worden met het verouderen van de schepen die wij reeds bezitten, dan blijkt wel duidelijk, dat een krachtige aanbouwpolitiek in de naaste toekomst een zaak van groote urgentie is.

* * *

Internationale politiek in Mei

De geheele maand Mei door is de atmosfeer der internationale politiek wel zeer geladen geweest. Eerst het bezoek van HITLER aan MUSSOLINI met grootsch militair vertoon, waaronder een werkelijke lucht-aanval op een soort coulissen-stad, die in vlammen opging en op twee echte schepen, die tot zinken gebracht werden. Dan de besprekingen te Londen tusschen de regeeringen van Engeland en Frankrijk, waarbij ook de wederzijdsche generale staven hun woord gesproken schijnen te hebben. Voorts een vergadering van den Volkenbondsraad, waar de negus van Abessinië nul op het request kreeg en de neutraliteit van Zwitserland „voor eeuwig” erkend werd, zoodat aan dit land nooit sanctieverplichtingen kunnen worden opgelegd. Op de Engelsch-Italiaansche besprekingen volgde een overleg tusschen Frankrijk en Italië, dat ken-

Het Duitsche taalgebied van Tsjecho-Slowakije

nelijk op een dood punt kwam. MUSSOLINI zette in een rede te Genua de puntjes op de i met betrekking tot de beteekenis van de as Rome—Berlijn om allen twijfel weg te nemen en deed tevens nog eens uitkomen, dat het resultaat van de gelukkig verlopen besprekingen tusschen Engeland en Italië wat betreft de terugtrekking van de Italiaansche vrijwilligers uit Spanje o.a. afhankelijk is van de sluiting der Fransche grenzen voor uitvoer en doorvoer van oorlogsmateriaal naar Spanje. De burgeroorlog in dit land woedde, ondanks de groote successen van FRANCO in de vorige maand, in Mei voort en de oorlog tusschen Japan en China evenzoo.

Boven dat alles het „vraagstuk” Tsjecho-Slowakije, dat ondanks de pogingen van de Britsche regeering om HENLEIN, den leider der Sudeten-Duitschers tot matiging te brengen, op 21 Mei ten gevolge van het neerschieten door de Tsjechische grenspolitie van twee Sudeten-Duitschers, plotseling zoo scherpe vormen aannam, dat het ergste gevreesd werd, n.l. dat Duitschland in Tsjecho-Slowakije zou ingrijpen. Hoe ernstig de toestand beschouwd werd, blijkt uit het feit, dat de Engelsche gezant te Berlijn zich tweemaal op één dag tot den Duitschen minister van Buiten-

landsche Zaken richtte om de ongerustheid van zijn regeering wegens de Duitsche troepenverplaatsingen uit te spreken. Tsjecho-Slowakije riep 10.000 man en reservisten der technische troepen op en bezette niet slechts zijn grens met Duitschland, maar ook die met Hongarije. Maar Zaterdag 21 en Zondag 22 Mei, op welken dag in Tsjecho-Slowakije verkiezingen plaats vonden, gingen zonder explosie voorbij en Maandag den 23sten herademde Europa: de gevreesde oorlogsuitbarsting was niet gekomen.

Maar de oplossing van het vraagstuk der Sudeten-Duitschers, ruimer: van de minderheden in Tsjecho-Slowakije, is ook niet gekomen en zoo duurt de spanning voort.

Wegens een paar grensincidenten, n.l. het overvliegen van de Duitsche grens door militaire vliegers, sprak de Tsjecho-Slowaaksche regeering haar leedwezen uit en zij verbood het vliegen boven een strook van 5 km. langs de grens.

Volgens de laatste berichten wordt het contingent gemobiliseerde troepen verhoogd van 400.000 tot 800.000 man, wat van een algemeene mobilisatie niet ver af kan zijn.

* * *

Bondgenootschappen in Europa

Bij beschouwingen over de internationale politiek dient men in het oog te houden, welke verbindingen en overeenkomsten tusschen de landen in Europa bestaan.

De twee belangrijkste, tegenwoordig veelal aangeduid als tegenover gestelde ideologieën, n.l. die van de democratieën en der totalitaire staten, zijn:

1. de Britsch-Fransche entente;
2. de „as” Berlijn—Rome.

Naast deze twee groote „krachtvelden” staan groepen van meer of mindere betekenis;

3. de „kleine entente”: Tsjecho-Slowakije, Roemenië en Yoego-Slavië, aan elk van welke landen bij het verdrag van Versailles een deel van Hongarije toegewezen is, in verband waarmee de kleine entente als tegen dat land gericht mag worden beschouwd;

4. de Balkan-bond: Roemenië, Yoego-Slavië, Turkije en Griekenland, welke dus twee landen omvat, die ook tot de kleine entente behooren en alzoo een verlengstuk daarvan is;

5. de Oslo-staten: Noorwegen, Zweden, Finland, Denemarken, Nederland en België, een groep van economische strekking, welke overeenkomst echter tegen het einde van dit jaar opgezegd is. In verband daarmee teekent zich thans reeds een nieuwe af van uitsluitend Noordelijke landen: Finland, Zweden, Noorwegen, Denemarken en IJsland, ook van economische strekking, waarbij in aanmerking genomen moet worden, dat de eerste drie ook gezamenlijke politieke belangen hebben tegen de in die landen steeds gevoelde bedreiging van de Sovjet-Unie, waarop wij in het vorige nummer reeds doelden;

6. de randstaten: Estland, Letland en Lithauen, die in 1930 een overeenkomst aangingen.

Het gemeenschappelijk gevaar uit het Oosten heeft in deze groep Estland en Letland tot een nauw militair bondgenootschap gebracht, waardoor Lithauen een uitzonderingspositie inneemt.

Tusschen deze groepeerings bestaan zekere dwarsverbindingen, waarvan de voornaamste is de op 10 April j.l. tot stand gekomen overeenkomst tusschen het Britsche rijk en Italië.

De Sovjet-Unie garandeert den status van Tsjecho-Slowakije en doet zich gelden

door wapenleveringen aan het roode Spanje en aan China en door communistische propaganda bij vriend en vijand.

Andere dwarsverbindingen zijn Frankrijk—Tsjecho-Slowakije en Frankrijk—Polen, waarvan de bedoeling duidelijk is. Hieruit volgt echter geenszins een betrekking tusschen Polen en Tsjecho-Slowakije. Integendeel: Polen heeft juist deze week in het regeringsblad *Illustrowany Kurjer* officieus, doch even nadrukkelijk verklaard, dat het, trouw aan zijn bondgenootschap met Frankrijk, al zijn daaruit voortvloeiende verplichtingen zal nakomen en dit land te hulp zal komen als het wordt aangevallen, maar dat Polen zich niet kan laten betrekken in een conflict, waarin Frankrijk betrokken zou worden door zijn bondgenootschap met andere staten, vooral als deze een politiek voeren, welke in Polen veel voorbehoud wekt. Dit slaat kennelijk op Tsjecho-Slowakije, dat van zijn Sovjet-bondgenoot ook bezwaarlijk rechtstreeksche hulp kan verwachten, omdat Polen in dezelfde week verklaarde in geen geval doortocht te zullen verleen aan vreemde troepen. Via de grens tusschen Polen en Roemenië is de afstand tusschen Oekrajina (U.S.S.R.) en Tsjecho-Slowakije slechts 150 km. In verband met den lang gerekten N.-O.-vorm van Tsj.-Sl. is het interessant ook eenige andere afstanden te vermelden. Het westelijk deel, ingeklemd in Groot-Duitschland, is tusschen de uiteinden van de tang, n.l. de Z.W.-punt van Duitschland en de N.O.-punt van het voormalige Oostenrijk, slechts 160 km. breed; de hoofdstad, Praag, ligt in de richting Dresden slechts 90 km. van de Deutsche grens en Brünn, de tweede stad des lands, slechts 50 km. van de Oostenrijksche grens.

* * *

Het leger van Tsjecho-Slowakije.

Het leger van Tsjecho-Slowakije is onder Franschen invloed gevormd. Na den wapenstilstand in 1918 bereikte CLEMENCEAU dat Maarschalk FOCH nog tot 1920 opperbevelhebber van de Tsjechische armee bleef. Op verzoek van President MASARIJK zond Frankrijk in 1919 een militaire missie naar Praag om het Slowaaksche leger te organiseren, bestaande uit Generaal PELLÉ met 45 officieren.

Bij de wet van 19 Maart 1920 werd algemeene dienstplicht ingevoerd. Generaal PELLÉ fungeerde als chef van de Generalen Staf en ontwierp de mobilisatie- en operatieplannen. Hij werd in 1921 opgevolgd door Generaal MITTELHAUSER, die tot 1926 bleef. Deze organiseerde de Krijgsschool en zorgde voor detachering van Tsjechische officieren bij de Krijgsschool te Parijs. In 1926 werd hij opgevolgd door Generaal FAUCHER, die thans nog te Praag in functie is, doch niet meer chef van den Generalen Staf is. Die functie bekleedt de Tsjechische Generaal SYROVY. De Fransche missie telt thans nog twaalf officieren. Generaal FAUCHER is leider van de verbinding tusschen de Fransche en den Tsjechische Generale Staven. Hooge Fransche officieren hebben herhaaldelijk de Tsjechische manoeuvres bijgewoond, o.a. in 1934 de tegenwoordige Chef van de Fransche Generalen Staf, Generaal GAMELIN.

De nauwe Fransch-Tsjechische militaire samenwerking berust op het militaire bondgenootschap, gesloten op 16 October 1925. Op 16 Mei 1935 heeft Tsjecho-Slowakije voorts een verdrag tot militairen bijstand gesloten met Sovjet-Rusland.

Bij de legerwet van 1927 werd het jaarlijksche recruten-contingent bepaald op 70.000 man en in 1932 werd het verhoogd tot 75.000. Daaruit volgt bij de tweejarigen dienstplicht een vredesterkte van 150.000 man. In 1937 werd de wettelijke bepaling van het contingent opgeheven, waardoor de regering de vredesterkte onbepaald opvoeren kan.

Drang naar neutraliteitserkenning

De bovenvermelde neutraal-verklaring van Zwitserland door den Volkenbond heeft in de Scandinavische landen sterk het streven tot uiting gebracht om zich te onttrekken aan het gevaar om door Volkenbondsche sanctie-verplichtingen in eenig conflict betrokken te worden. De President van Finland, KALLIO verklaarde, dat dit land onder de tegenwoordige omstandigheden zich zijn volle vrijheid ten aanzien van het deelnemen aan sanctie-maatregelen voorbehoudt. In Stockholm heeft thans een overleg plaats tusschen de ministers van Buitenlandsche Zaken der Noordelijke staten om gemeenschappelijke neutraliteitsregels vast te stellen

en van den Volkenbond een formeele erkenning van de strikte neutraliteit der vier Scandinavische landen te verkrijgen, opdat deze landen, evenals Zwitserland, ontheven worden van de verplichting tot deelneming aan eenigerlei sancties.

De kleine, wezenlijk neutrale landen zullen zelf nooit tot een aanvalsoorlog overgaan, wat zullen zij zich door sanctiebepalingen, waarvan zij voor zich zelf blijkbaar niets verwachten, in moeilijkheden laten betrekken? Geen land wil, n'en deplaise den Volkenbond, anders naar de wapenen grijpen dan als zijn eigen belangen dat noodzakelijk maken. Reëele politiek!

* * *

De „entente cordiale” tusschen het Britsche rijk en Frankrijk is nu nauwer aangehaald op zuiver militair gebied. Volgens de *Times* is de samenwerking tusschen de luchtmacht van beide landen verzekerd onder het bevel van een Britschen commandant en van de landlegers onder Fransch commando. En ten aanzien van de zeemachten zou de Middellandsche zee aangewezen zijn als het hoofd-operatiegebied van de Fransche vloot, zoodat Engeland de zijne elders kan gebruiken. Mocht dit bevestigd worden, dan rijst de vraag of Duitschland zal vasthouden aan zijn vloot-overeenkomst met Engeland, waarbij de sterkte van de Deutsche vloot bepaald werd op 35 procent van die der Engelsche.

* * *

De Britsche strategische grens niet aan den Rijn?

BALDWIN's uitspraak, dat de grens van Groot-Brittannië aan den Rijn ligt, welke ook in ons land indertijd eenig opzien verwekt heeft, is gecorrigeerd in een uitvoerige beschouwing over de Britsche verdediging in het maandblad *Fighting Forces*, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Voor Groot-Brittannië is de vaststelling van zijn strategische grenzen, die eeuwenlang door de vloot op zee gehouden werden, van buitengewone beteekenis. Sedert de uitvinding van het vliegtuig heeft, zoo stelt men, Groot-Brittannië opgehouden een eiland te zijn. Hoewel deze opvatting noch in militairen noch in ge-

ografischen zin juist is, zoo heeft toch de bedreiging uit de lucht de uitbreiding van onze strategische grenzen tot het vasteland noodzakelijk gemaakt, want het verloop van de Fransche en Belgische kustlijn noord van Boulogne beneemt aan de vloot de noodige bewegingsvrijheid. De bewegingsruimte van de vloot, die niet zichzelf maar Groot-Brittannië verdedigt, wordt heden ten dage bepaald door de snelheid der bombardeervliegtuigen.

Toen onlangs een Engelsch staatsman (BALDWIN is hier bedoeld, *Spectator*) vaststelde, dat onze grens aan den Rijn ligt, heeft hij daarmee slechts de halve waarheid gezegd. Bij den tegenwoordigen ontwikkelingsstand van het luchtwapen loopt onze strategische grens van den ingang der Oostzee over de Deutsche en Nederlandsche kustlijn en volgt dan de Belgische en Fransche Oostgrens tot Verdun. Het is voor ons van levensbelang, deze grens te houden. Op het vasteland zijn wij afhankelijk van de overeenkomsten onzer politici, ter zee zijn wij echter heer over onze besluiten.

De Noordzee-vloot behoudt haar betekenis, want tegenwoordig bestaat geen andere vloot, die tegen haar opgewassen is. Zij kan, buiten haar eigen taak, ook als drijvend vliegterrein dienen, wat haar een voorsprong op elke continentale macht geeft, want zij kan jachtvliegtuigen van groote capaciteit, doch beperkte vlieg-radius inzetten onder voorwaarden, die voor de verdediging uitgesproken gunstig zijn."

* * *

Volgens dit deskundige Engelsche vakblad loopt de Britsche strategische grens dus o.a. langs de kustlijn van Nederland en daarna langs de Belgische Oostgrens. Die twee lijnen sluiten echter alles behalve aan en daarom laat deze beschouwing aan duidelijkheid te wenschen over.

* * *

Duitschlandsverbinding Noordzee-Zwarte Zee

De vlag volgt den handel en daarom is het van belang het oog te houden op nieuwe handelswegen, welke de handelspolitiek zoekt en te bedenken, dat invloedssferen niet slechts nagestreefd worden op grond van ideologieën en nationaliteitsvragen, maar allereerst op economische gronden.

(Ontleend aan *Die Wehrmacht*)

Duitschlands voorgenomen verbinding met de Noordzee en de Zwarte Zee via het Mainkanaal, dat in 1945 gereed zal zijn.

In Duitschland staan de kanaalplannen ter verbinding van den Rijn met de Donau thans in het middelpunt der belangstelling. Twee plannen streden lang om den voorrang, het Rijn—Main—Donau-kanaal en het Rijn—Neckar—Donau-kanaal. Beide plannen, aldus de *Frankfurter Ztg.*, hebben economische waarde voor de betrokken streken, zoodat de rijpheid van hun verwerkelijking „also nicht unbedingt davon abhängt, dass sie die letzte Lücke in einer Linie von Rotterdam zum Schwarzen Meer schliessen". Bij een nieuwe Duitsche rijkswet is nu bepaald, dat de Rijn—Donau-verbinding over den Main met allen nadruk bevorderd zal worden: in 1945 zal deze gereed moeten zijn.

Het tijdschrift *Die Wehrmacht*, uitgegeven door het Oberkommando der Wehrmacht, wijdt aan dezen verkeersader „van de Noordzee tot de Zwarte Zee" een beschouwing met eenige schetsen, waarvan wij er een hierbij overnemen. De conclusie van *Die Wehrmacht* luidt:

„Der neue Nord-Süd-Wasserweg wird

nicht nur einen grossen Anteil an dem zukünftigen engeren Verhältnis des Deutschen Reiches mit Südosteuropa haben, er wird zweifellos seine Anziehungskraft auf weite Landschaften Europas ausdehnen und die bestehenden Einzugsgebiete nam-

haft vergrössern, er wird in weitestem Sinne Wegbereiter und Gestalter der wirtschaftlichen und kulturellen Entwicklung unseres Vaterlandes und Europas sein, in weiterer Hebung der Wohlfahrt der Völker und in neuer Verflechtung mit der Welt."

NIEUWE UITGAVEN

Défense du territoire belge contre les attaques aériennes, door Lieutenant-Général TH. VANDEPUTTE. Uitg. *La Belgique Militaire*, rue Rasson, Brussel. Prijs frs. 3.—.

In vorenstaande brochure zet de schrijver, die gedurende 14 jaren als chef van de Belgische luchtverdediging is opgetreden, duidelijk uiteen, dat landen met een geringe oppervlakte, zooals België, hun luchtverdediging onmogelijk kunnen baseeren op een bombardeer- of op een jachtvliegdiens. Hoewel ook reeds in groote landen, zooals Duitschland, de opvatting, dat een goede jacht- of goede bombardeervliegdiens de beste luchtverdediging vormt, wordt prijs gegeven, is voor een klein land de organisatie van de luchtdoelbestrijdingsmiddelen op den grond het allerbelangrijkste.

Volgens den schrijver moet deze organisatie bestaan uit luchtdoelartillerie en zoeklichten, terwijl voor den nacht jachtvliegtuigen, samenwerkende met zoeklichten, een welkome aanvulling kunnen geven.

De ruggeraat van de luchtverdediging wordt aldus gevormd door de luchtdoelartillerie, waarvan de schrijver nagaat uit welke soorten geschut deze moet bestaan. Hij eischt dan in de eerste plaats een kaliber van 10 cm, aangevuld met 4 cm kanonnen tegen laagvliegende vliegtuigen. Het kaliber van 7,5 cm acht hij uitsluitend geschikt voor de bescherming van complexen van geringe uitgestrektheid. Aangezien hij zware, zeer zware mitrailleurs en kanonnen van kleiner kaliber dan 4 cm van onvoldoende uitwerking oordeelt, wordt het gebruik van luchtdoelmitrailleurs, zoowel voor bescherming van bepaalde punten als voor de bescherming der in stelling staande batterijen, niet in beschouwing genomen.

In het tweede gedeelte behandelt de brochure de verdeling van de luchtdoelbestrijdingsmiddelen over het grondgebied, alsmede de oefening en samenstelling der oorlogsonderdeelen. Naast een directe verdediging van de belangrijkste objecten, wenscht schrijver een zoodanige verdeling der opstellingen, dat elk vijandelijk vliegtuig na de overschrijding van de grens voortdurend met vuur kan worden gevolgd.

Het materieel moet in de onmiddellijke nabijheid van de oorlogsopstellingen worden opgelegd, terwijl het personeel in de onmiddellijke nabijheid daarvan woonachtig moet zijn. Alleen door een zoodanige plaatselijke organisatie is een onmiddellijke gereedheid bij een onverwachte overvalling te bereiken.

Ten slotte wordt aangegeven welke kosten aan de door schrijver voorgestane organisatie zijn verbonden en hoe de daarvoor benodigde gelden kunnen worden verkregen.

Een zeer lezenswaardige uiteenzetting over het vraagstuk der luchtverdediging, dat voor ons land op zeer vele punten overeenstemming vertoont met België, zoodat we dit boekje gaarne in de belangstelling aanbevelen.

Co.

HET BATALJON INFANTERIE TE VELDE

DOOR D. A. VAN HILTEN,
Majoor van den Generalen Staf.

II. (Vervolg van blz. 190).

HET BATALJON TE HELMOND.

I-50 R.I. is op 4 Mei 19 . . te 7.00 uit Oisterwijk vertrokken.

De afstand Oisterwijk—Helmond via Geldrop bedraagt 47 km. Auto-colonnes van grootere sterkte dan een sectie hebben een geringere snelheid dan 25 km (pt. 112 V Veldd. Dl. I), zoodat kan worden aangenomen dat I-50 R.I. te $\pm$ 9.30 op de uitlaadplaats aankomt.

Het uitladen van den troep met de lichte karren duurt een half uur (het lossen van de afzonderlijke keukenwagens zal iets langer duren), zoodat het bataljon zonder de keukenwagens te 10.00 gereed kan staan nabij den westelijken ingang van Helmond.

Het marcheerende Voertuigen-paarden-detachement moet 45 km afleggen. De marschsnelheid van dit detachement is 4 km per uur. Rekening houdende met een groote rust waarin de paarden gevoerd en gedrenkt kunnen worden, kan dit detachement dus eerst te 19.00 te Helmond aankomen.

Bij aankomst van I-50 R.I. op de uitlaadplaats meldt zich een motor-ordonnans bij den B.C. die onderstaand bevel in gesloten enveloppe overhandigt:

Ex. nr. 4.

Geheim.

T.B. N.Br.
Sectie I. 1.
No. 5 B.

St. K. 4 Mei 19 . .
9.00.

BEVEL.

1. **Algemeene Toestand.**

De kans dat een oorlog uitbreekt in West-Europa wordt meer en meer waarschijnlijk.

De eigen grensbewaking is ingesteld; aan de Maas en nabij de Z. grens bevinden zich grensbataljons, belangrijke wegenknooppunten, o.m. ook Helmond aan de Z.W.-vaart worden bezet door territoriale troepen.

2. **Opdracht I-50 R.I.**

a. De uit O. en Z.O. richting naar Helmond voerende wegen en de overgangen over de Z.W.-vaart te Helmond afsluiten, in het bijzonder tegen vijandelijke gemotoriseerde eenheden.

- b. Eventueel onder druk van den vijand uit O. richting op Helmond terugvloeiende eigen troepen opnemen achter de Z.W.-vaart.

3. Neventroepen.

II-29 R.I. te Zomeren/Lierop/Slipdonk.

III-38 R.I. te Aarle/Beek/Donk.

Deze bataljons hebben een soortgelijke opdracht als vermeld in punt 2. Het verband met de neventroepen onderling te onderhouden met patrouilles op gehuurde rijwielen.

4. Graad van gevechtsvaardigheid.

Scherpe munitie aan den troep uitgeven.

Aan te leggen hindernissen doorlopend bewaken.

Piketten bij de instelling staande automatische wapenen steeds aanwezig.

5. Commandoposten c.q. Stafkwartier.

T.B. N. Br.

St. K. . . p. m. . .

C.-II-29 R.I.

cp. te Lierop

C-I-50 R.I.

cp. te Helmond. West van Z.W. kanaal

C-III-38 R.I.

cp. te Beek

De Kolonel,

Aan
C-I-50 R.I. ex. nr. 4.
ter uitvoering.

Onmiddellijk na ontvangst van bovenstaand bevel gaat de B.C. zich met den luitenant-adjutant afzonderen om in groote trekken zich een denkbeeld te vormen omtrent de uitvoering van de ontvangen opdracht. Het uitladen kan hij voegelijk aan de C.C.n overlaten, teneinde echter te voorkomen dat de compagnieën na het uitladen met het geweer bij den voet op de uitlaadplaats zouden moeten wachten op zijne bevelen, draagt hij den luitenant-adjutant op het volgende bevel aan de C.Cn. te doen overbrengen.

Geheim.

I-50 R.I.
No. 1.

cp. 4 Mei 19 . .
9.35

BEVEL.

1. **Na het Uitladen** moet het bataljon worden opgesteld in marschcolonne, front Oost, op den kunstweg Helmond/Stiphorst.

Volgorde: 3e. comp.; 2e. comp.; mitr. comp.; 1e. comp.; Bat. St.

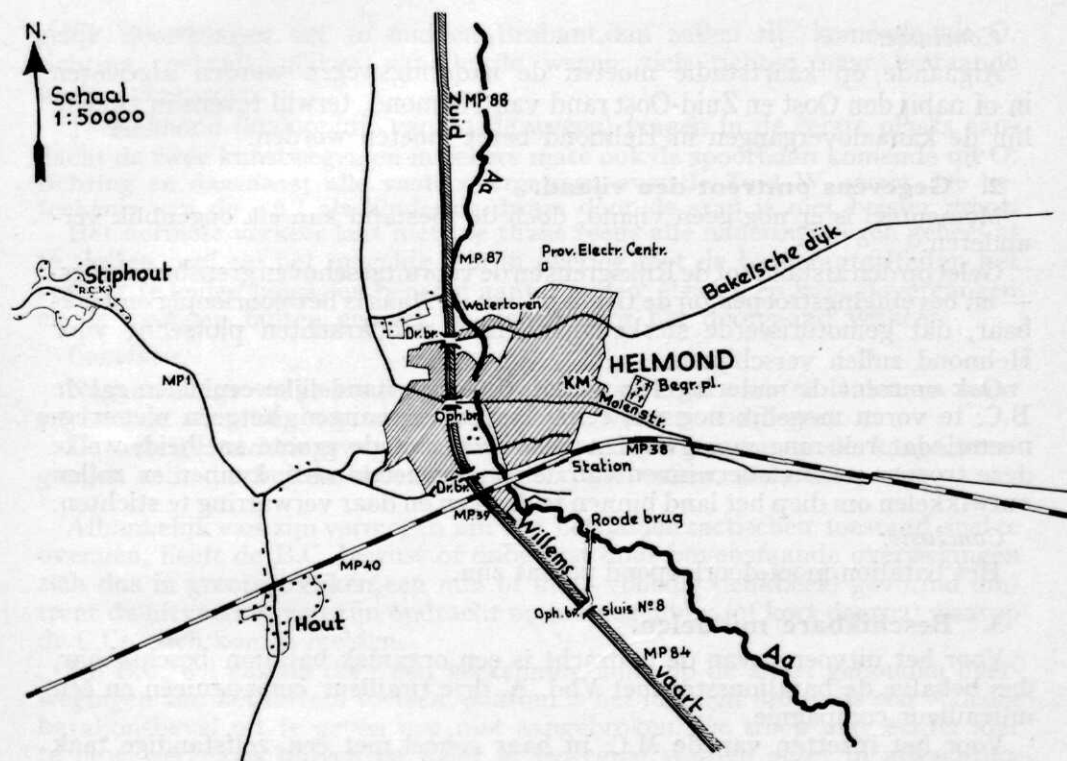
De staart van de colonne bij den driesprong gevormd door het samenkomen van de kunstwegen Hout/Helmond en Stiphout/Helmond.

Uitrusting afhangen en rusten bij de geweren, daarna melden de C.Cn. zich bij mij.

2. **Ik** bevind mij nabij den driesprong kunstwegen genoemd in punt 1.

Mondeling aan
de C.Cn.

De Majoor,
Bataljonscommandant.

OVERWEGINGEN VAN DEN B.C.

Het oplossen van een tactisch vraagstuk, het vormen van het plan van uitvoering moet op logische wijze geschieden. Het V. Veld.d. Dl. I geeft in de punten 5 en 6 den weg aan hoe de B.C. het vraagstuk waarvoor hij is gesteld heeft aan te pakken. Hij heeft daartoe zich rekenschap te geven omtrent de volgende punten:

1. Ontvangen opdracht.

„De uit O. en Z.O. richting naar Helmond voerende wegen en de overgangen over de Zuid. W. vaart te Helmond afsluiten in het bijzonder tegen vijandelijke gemotoriseerde eenheden”.

Het bataljon heeft helaas geen 6. veld of 4.7 i.g. hetgeen het uitvoeren van de opgelegde taak niet gemakkelijker maakt. Hoe kan ik met kans op succes vijandelijke pantserwagens tegenhouden vraagt de B.C. zich af. Een blik op de kaart en zijn aandacht wordt op het kanaal gevestigd. Opstelling achter deze belangrijke terreinhindernis, waarvan de vaste overgangen eventueel waren te vernielen, zou voor het uitvoeren van dit gedeelte van de opdracht de aangewezen oplossing zijn.

Het tweede gedeelte van de opdracht geeft echter juist de moeilijkheid. Voor het opnemen van eigen troepen, die onder druk van den vijand terugvloeien is opstelling vóór de kanaalovergangen noodzakelijk, waarbij we zoo-veel mogelijk buiten de bebouwde kom van de stad moeten blijven.

Conclusie:

Afgaande op kaartstudie moeten de naderingswegen worden afgesloten in of nabij den Oost en Zuid-Oost rand van Helmond, terwijl tevens in tweede lijn de kanaalovergangen in Helmond bezet moeten worden.

2. Gegevens omtrent den vijand.

Momenteel is er nog geen vijand, doch de toestand kan elk oogenblik veranderen.

Gelet op den afstand tot de Rijksgrensen en de vooruitgeschoven grensbewakings- en beveiligingstroepen bij de Grens en aan de Maas is het voorloopig ondenkbaar, dat gemotoriseerde sterke vijandelijke strijdkrachten plotseling voor Helmond zullen verschijnen.

Ook omtrent de nadering van gemotoriseerde vijandelijke eenheden zal de B.C. te voren mogelijk nog wel eenig bericht ontvangen, hetgeen niet wegneemt, dat rekening moet worden gehouden met de groote snelheid, welke deze troepen na het overwinnen van de eerste weerstanden, kunnen en zullen ontwikkelen om diep het land binnen te dringen en daar verwarring te stichten.

Conclusie:

Het bataljon moet doorlopend paraat zijn.

3. Beschikbare middelen.

Voor het uitvoeren van de opdracht is een organiek bataljon beschikbaar, dus behalve de bataljonsstaf met Vbd. A. drie tirailleur compagnieën en één mitrailleur compagnie.

Voor het inzetten van de M.C. in haar geheel met een zelfstandige taak is hier geen ruimte. Hoe lang het bataljon ter plaatse paraat moet blijven is niet te zeggen, zoodat de kwestie van aflossing ook onder het oog moet worden gezien, daar ontijdige afmatting van het personeel moet worden voorkomen. Aflossen van de in den Oostrand van de stad op te stellen troepen door die, welke geplaatst worden achter het kanaal is niet gewenscht, kader en manschappen zouden zich daardoor telkens opnieuw met een andere taak vertrouwd moeten maken, terwijl het beter is, dat elk onderdeel zich van den aanvang af inwerkt in een vaste taak.

Dit laatste is te bereiken indien voor elke afzonderlijke taak een onderdeel wordt bestemd van voldoende sterkte om zelfstandig in het eigen onderdeel het aflossen te kunnen regelen.

Conclusie:

In den oostrand van Helmond twee compagnieën, al of niet met zw. mitr. versterkt, te plaatsen, elk met een afzonderlijke taak.

Aan het Kanaal de derde compagnie op te stellen ruim voorzien van zware mitrailleurs.

De drie compagnieën rechtstreeks te verbinden met den cp. van den B.C.

4. Het terrein.

Het terrein in verband met de opdracht beschouwende, wordt in de eerste plaats de aandacht gevestigd op de Z.W. vaart met het riviertje de „A” te zamen vormende een belangrijke niet te omtrekken terreinhindernis vooral ook door de zeer drassige oevers van de „A”. Overschrijden van deze hindernissen *zonder meer* op elk willekeurig punt door pantser- of vechtwagens is uitgesloten. Willen vijandelijke gemotoriseerde eenheden zoo spoedig mo-

gelijk doordringen tot in midden Brabant, dan zullen zij, komende uit O. richting, gebruik maken van harde wegen zich richten naar bestaande vaste overgangen.

Te Helmond (knooppunt van harde wegen) vragen in de eerste plaats aandacht de twee kunstwegen en in zekere mate ook de spoorbaan komende uit O. richting en daarnaast alle vaste overgangen over de Zuid W. vaart. De be teekenis van de „A” als hindernis dwars door de stad is niet beister groot.

Het normale verkeer laat niet toe thans reeds alle naderingswegen geheel af te sluiten, wel zal het mogelijk zijn in overleg met de burgerautoriteiten het verkeer te leiden langs een beperkt aantal wegen, straten en kanaalovergangen en de overigen buiten gebruik te stellen voor het doorgaand verkeer.

Conclusie:

Nagaan langs welke route het doorgaand verkeer ware te leiden en waar en hoe de afsluiting van deze route moet worden voorbereid.

De overige naderingswegen naar de kanaalovergangen en de kanaalovergangen zelf, die buiten bovengenoemde route vallen, afsluiten.

Afhankelijk van zijn vermogen om een bepaalden tactischen toestand snel te overzien, heeft de B.C. bewust of onbewust door bovenstaande overwegingen zich dus in groote trekken een min of meer volledig denkbeeld gevormd omtrent de uitvoering van zijn opdracht op het oogenblik (of kort daarna) waarop de C.Cn. zich komen melden.

De B.C. wil gaarna door een verkenning zijne op de kaart gehouden overwegingen aan het terrein toetsen, daarom is het moment om reeds een volledig bataljonsbevel uit te geven nog niet aangebroken. De troep mag echter niet te lang werkeloos blijven en moet in beweging worden gezet in afwachting van het volledige bataljonsbevel. In verband hiermede dicteert de B.C. aan de C.Cn. onderstaand mondeling bevel, hetwelk uit den aard der zaak tegelijk ook door den luitenant-adjutant op schrift wordt gesteld.

Geheim.

I-50 R.I.
No. 2.

cp. 4 Mei 19 . .
10.15

BEVEL.

1. Algemeene Toestand.

De kans op oorlog wordt meer en meer waarschijnlijk.

Aan en nabij de grenzen en aan de Maas bevinden zich eigen troepen.

2. Opdracht van I-50 R.I. te Helmond.

Ons bataljon moet de uit O. en Z.O. richting naar Helmond voerende wegen en de overgangen over de Z.W. vaart afsluiten in het bijzonder tegen vijandelijke gemotoriseerde eenheden en terugvloeiende eigen troepen opnemen.

3. Uitvoering.

a. Groepeerings van het bataljon

In Oostrand Helmond:

3e Comp., versterkt met één S. zw. mitr., rechts

2e „ „ „ „ „ „ „ „ „ links

Scheidingslijn: KnM. ten westen van begraafpl. = Begraafpl. (bij 3e comp.).

Aan de Z. Willemsvaart:

1e comp., versterkt met twee Sn. zw. mitr.

b. Taak

3e en 2e comp.: Afsluiten van de naar de kanaalovergangen voerende wegen en eventueel terugvloeiende eigen troepen opnemen.

1e comp.: zich aan de Z. Willemsvaart ter verdediging inrichten en aan vij. afdeelingen beletten het kanaal te overschrijden.

c. Opmarsch van de compagnieën.

C.-M.C. stelt de Sn. zw. mitr. ter beschikking van de Cn. der Tir. compn., daarna marcheeren de compn. af naar hunne opstellingsplaatsen.

4. Graad van gevechtsvaardigheid en Legering.

Scherpe munitie aan den troep uitgeven; bij in stelling staande mitrailleurs doorlopend piketten aanwezig.

Het niet op wacht of piket zijnd personeel, voor zoo ver niet aan het werk in het terrein, onderdeelsgewijze doen rusten in nabijgelegen grootere lokalen of schuren.

5. Versperringen.

Ik verwacht van de C.C. voorstellen omtrent de aan te brengen versperringen waartoe zij mij ter plaatse zullen inlichten.

te 11.30 verwacht ik C.-1e comp. bij de Noordelijke draaibrug (MP. 86,5)

te 13.00 C.-3e comp. bij de Roode brug over de „A”

te 14.00 C.-2e comp. op Bakelschedijk aan den rand van de stad.

6. Treinen.

Gn.T. en Lm.T. blijven voorloopig ter plaatse. Keukenwagens met door de zorg van de C.Cn. te huren bespanningen aan te trekken naar de opstellingsplaatsen van de compagnieën.

7. Commandoposten.

Mijn cp. wordt gevestigd op den westoever van de Z.W. vaart.

Ik verzoek de C.Cn. mij een voorstel te doen betreffende de plaats hunner cpn.

De Majoor,
Bataljonscommandant.

Mondeling aan
de C.Cn.

Dit mondeling bevel geeft den C.Cn. voorloopig genoeg om te beginnen. Er moet nog heel veel worden geregeld, de B.C. stelt zich voor bij zijn tocht langs de compagnieën de situatie persoonlijk nauwkeurig te verkennen, en zich daarbij respectievelijk te doen vergezellen door den er bij betrokken C.C., ten einde met de kapiteins ter plaatse besprekingen te houden en hun reeds voor zoo ver mogelijk nadere aanwijzingen te verstrekken.

Van den nog beschikbaren tijd maakt de B.C. gebruik om:

- a. door den luitenant-adjudant een geschikte plaats op den westoever van het kanaal te doen uitzoeken voor zijn commandopost, waarbij de C. Vbd. A. een woordje mag medespreken (bij voorkeur een huis met aansluiting op het bestaande telefoonnet);

b. zich een plan te vormen voor zijne verkenning.

Dit laatste mag niet achterwege blijven, aangezien een Commandant nooit moet gaan verkennen zonder een plan. Vooral moet de B.C. zich hier goed realiseeren dat hij *persoonlijk* verkent en hij zich door den er bij betrokken C.C. laat vergezellen. De C.C. mag tijdens deze tocht voorstellen doen, doch het is en blijft de B.C. die beslist.

HET PLAN VOOR DE VERKENNING.

- 1e. De verkenning te houden per rijwiel.
- 2e. Met den B.C. gaan mede op verkenning:
  - de luitenant-adjutant
  - de commandant van de mitr. comp.
  - de bataljons verbindingsofficier
  - de bataljons uitkijk-onderofficier
  - twee ordonnansen.
- 3e. Voorgenomen verloop van de verkenning.
  - Te 11.30 beginnen bij 1e comp. N. vleugel.
  - Achtereenvolgens nagaan:
    - a. het gebruik der Zw. mitr. en of nog wijziging moet worden gebracht in de voorloopige toebedeeling;
    - b. de Z. Willemsvaart als hindernis, waarbij de bestaande bruggen en vaste overgangen in het bijzonder zullen worden nagegaan met het oog op de maatregelen die noodig zijn om het gebruik er van aan den vijand te ontzeggen;
    - c. in hoeverre, zonder de beschikbare krachten te veel te versnipperen, het riviertje de „A” te Helmond (stad) nog als terreinhindernis van nut kan zijn.
  - Te 13.00 beginnen met de 3e comp. op de rechtervleugel:
    - a. als a. bij 1e comp.;
    - b. de „A” als hindernis en of de Roode brug moet worden toegewezen aan 3e comp. dan wel aan 1e comp.;
    - c. in welke algemeene lijn de 3e comp. opstelling moet nemen en waar de aansluiting moet zijn tusschen 3e en 2e comp.;
    - d. het versperren van de naderingswegen;
    - e. in hoeverre de C.C. aanvulling behoeft van materiaal en gereedschap voor de aan te brengen versperringen en de te maken gevechtsofstellingen.
  - Te 14.00 beginnen met de 2e comp. op den Bakelschen dijk:
    - a. als a bij 3e comp.;
    - b. „ c „ 3e „ ;
    - c. „ d „ 3e „ ;
    - d. „ e „ 3e „ ;
- 4e. Tegelijk doen verkennen door:
  - den Luitn. adj. en den uitkijkonderofficier hoe de uitkijkdienst ware te regelen;
  - en door den bataljonsverbindingsofficier hoe de verbindingen te organiseeren.
- 5e. Onmiddellijk na het bezoek aan de compagnieën en de verkenning overleg plegen met het gemeentebestuur i.c. den burgemeester.

Tijdens de verkenning geeft de B.C. aan elk der C.Cn. afzonderlijk reeds die mondelinge aanwijzingen en aanvullende bevelen welke noodig blijken, om hen in staat te stellen zonder vertraging door te werken.

De bespreking met de burgerautoriteiten van Helmond is van zeer veel belang omdat juridisch de militaire commandant op dit oogenblik geen bevoegdheid bezit om te doen vorderen, burgerhulpkrachten te requireeren, wegen af te sluiten, enz. enz. Hiervoor is noodig de welwillende medewerking van den burgemeester, welke in de gegeven omstandigheid ongetwijfeld zal worden gegeven. *Het is goed, dat de B.C. zijn onderhoud met den burgemeester heeft uitgesteld tot na afloop van zijn rondgang langs de compagnieën en na de verkenning, omdat hij nu beter beslagen ten ijs komt en positieve voorstellen kan doen.*

Inmiddels is door het personeel van de commandogroep de bataljons-commandopost ingericht. De dag is reeds ver gevorderd als de B.C. er aan kan gaan denken om het volledige bataljonsbevel, waarin alle reeds verstrekte aanwijzingen en mondelinge partieel uitgegeven bevelen worden verwerkt, te gaan ontwerpen.

Ik geef den aandachtigen lezer in overweging nu voor zich zelf dit bevel van C. I-50 R.I., waarvoor in onze voorschriften (ik zou willen zeggen „gelukkig”) geen schema is te vinden, te ontwerpen en op papier te stellen, het zal hem dan blijken, dat hieraan nog al het een en ander vastzit.

Het is mijn voornemen in het volgende nummer van De Militaire Spectator terug te komen op dit bataljonsbevel.

NIEUWE UITGAVEN

„**Weermacht of Schijnmacht**”. De foutieve grondslagen van ons defensiestelsel en de toenemende spanningen in Europa, door G. J. BLOKHUIS, Luit.-Kol. der Huzaren b.d. Uitgeverij *Kirchner*, Amsterdam.

„**Verbindungsmann**”. *Ein Musketier im Weltkrieg 1914-18*, door VICTOR STUPLICH Uitg. *Verlag Bernard & Graefe*, Berlijn. Prijs Geb. R.M. 4.75.

„**Inlichtingen nopens dienstneming als beroepsmilitair en plaatsing als onder-officiercapitulant bij de Koninklijke Landmacht**.” Samengesteld door C. F. POORTVLIET, commies bij het Departement van Defensie. Derde druk. Uitg. *N. Samsom N.V.* Alphen aan den Rijn. Prijs f 0,40.

„**Lufkrieg bedroht Europa**”, door LOTHAR SCHÜTTEL. Uitg. *J. F. Lehmanns Verlag*. München. Prijs R.M. 4.20 geb.

HET GEVECHT BIJ WAALRE EEN TACTISCHE OEFENING OP DE KAART

DOOR M. R. H. CALMEYER,
Kapitein van den Generalen Staf.

IV (vervolg van blz. 202).

Hoewel de indrukken op hem instormen en C.-17 R.I. voelt, dat het thans geen tijd is voor langademige beschouwingen, gunt hij zich toch de enkele minuten, die noodig zijn om tot een bezonnen oordeel te komen.

De OPDRACHT luidt nog steeds, dat de voorhoede allereerst het gedeelte van de lijn AKKEREIND-W. rand boschterrein bij AALST gelegen tusschen het heuvelterrein W. van LAAREIND (niet inbegrepen) en KLEINVEN in bezit moet nemen en houden (zie de stippellijn op *schets 2*). De D.C. heeft — zooals uit het tweede deel van de opdracht blijkt — de bedoeling, genoemde lijn te doen dienen als springplank voor een sprong naar en bij voorkeur over den DOMMEL. Deze sprong is evenwel slechts mogelijk, indien ook de nevenonderdeelen — de voorhoede van de rechter marschgroep der V Div. en die van de nevenmarschgroep der VI Div. ¹⁾ — hun opdracht volbrengen en respectievelijk de hand leggen op den boschrand W. van LAAREIND en op de lijn KLEINVEN—VISCHVIJVERS.

Wat nu dit laatste betreft, dreigt de VIJAND roet in het eten te gooien. Het Half Regiment wielrijders (min een Esk.) werd 10.30 door overmachtige roode lichte troepen (ruiters, wielrijders, motorrijders en pantserwagens) uit VALKENSWAARD geworpen en is vechtende uitgeweken op den bedekten rand ter hoogte van Pl. 38 aan den kunstweg van AALST naar VALKENSWAARD. Teneinde zijn in het nauw gedreven wielrijders te steunen, heeft C.-2 R.H. reeds twee sectiën van 17 C. Pg. gegrepen en vooruit geworpen. Niettemin verzocht hij aan C.-17 R.I. het bij deze hulp niet te laten (blz. 202).

Tegenover het Half Regiment ruiters is de toestand in front voorshands minder dreigend. Weliswaar werd hier een bataljon, gesteund door artillerie, vastgesteld — vermoedelijk een voorhoede bataljon van de blijkbaar richting VALKENSWAARD marcheerende Roode divisie — doch het Half Regiment zou zich nog wel aan den DOMMEL hebben kunnen handhaven, indien de uit de bosschen bij VALKENSWAARD te voorschijn gekomen Roode cavalerie en wielrijders niet den terugtochtsweg der Blauwe huzaren dreigden af te snijden.

Het optreden van ruiters en wielrijders, benevens motorrijders, pantserwagens en licht geschut doet C.-17 R.I. denken, dat hier waarschijnlijk zoowel de verkenningsafdeeling van een Roode divisie optreedt, als de gemotoriseerde en gemechaniseerde lichte troepen van een Rood legerkorps. Deze troepen hebben kennelijk als naaste doel AALST en de TONGELREEP-bruggen. Reeds

¹⁾ In regels 15 en 17 van onderen op blz. 199 moet voor „marschgroep” worden gelezen „nevenmarschgroep”.

is Rood bij ACHTEREIND doorgedrongen tot den rand van de GROOTE HEIDE en kan aldaar het overschrijden van deze open vlakte door de voorhoede van de VI Div. geducht hinderen. Gelukt het de Roode lichte troepen door te stooten tot AALST, dan zijn de Blauwe huzaren bij WAALRE afgesneden en heeft C.-17 R.I. gefaald in het volbrengen van zijn opdracht. Insteede van een springplank voor Blauw zou het bedekte terrein bij AALST dan een springplank worden, die Rood het overschrijden van den TONGELREEP aanmerkelijk zou vergemakkelijken.

Dus: Teneinde zijn opdracht te kunnen uitvoeren, moet C.-17 R.I. zich niet tot den letter hiervan beperken, doch *initiatief* ontwikkelen. *Het overschrijden van den bedekten rand ter hoogte van Pl. 38 aan den kunstweg van AALST naar VALKENSWAARD moet aan Rood tot elken prijs worden belet.* C.-17 R.I. moet deze rand doen vasthouden, tot de nevenvoorhoede der VI Div. de GROOTE HEIDE heeft overschreden en deze taak kan overnemen. Wel is waar moet C.-17 R.I. hiertoe buiten zijn vak optreden, doch dit kan hem niet weerhouden, daar hij zich wel bewust is, dat een vakgrens een hulpmiddel voor de bevelvoering vormt, doch geen dwangbuis.

C.-2 R.H. heeft blijkbaar zelf *de leiding* genomen bij het *organiseeren van den weerstand tegen de uit het Zuiden opdringende Roode lichte troepen*, aangezien hij daartoe de hand legde op het binnen zijn bereik gekomen pantserafweergeschut van 17 R.I. Het is dus gewenscht hem deze leiding te doen houden, te meer, omdat in front het bevel bij den voorhoedecommandant komt te berusten.

Aangezien, ondanks alle maatregelen, het doordringen van Roode lichte troepen niet is uitgesloten, moet AALST — als bruggenhoofdje voor de daarachter liggende bruggen — zoo spoedig mogelijk *vast in de hand* worden genomen. Allereerst door pantserafweergeschut, maar vervolgens ook door infanterie der voorhoede. Van hieruit kan eventueel in het boschterrein binnendrongen vijand dan weer worden teruggeworpen.

Aan het gevaar uit het Z. is zodoende de noodige aandacht geschonken, doch wie waarborgt, dat niet binnen enkele oogenblikken ook in front Roode pantserwagens verschijnen? Door het afdraaien van 17 C. Pg. is *het front vrijwel geheel van pantserafweer ontbloot. Hierin moet ten spoedigste worden voorzien!*

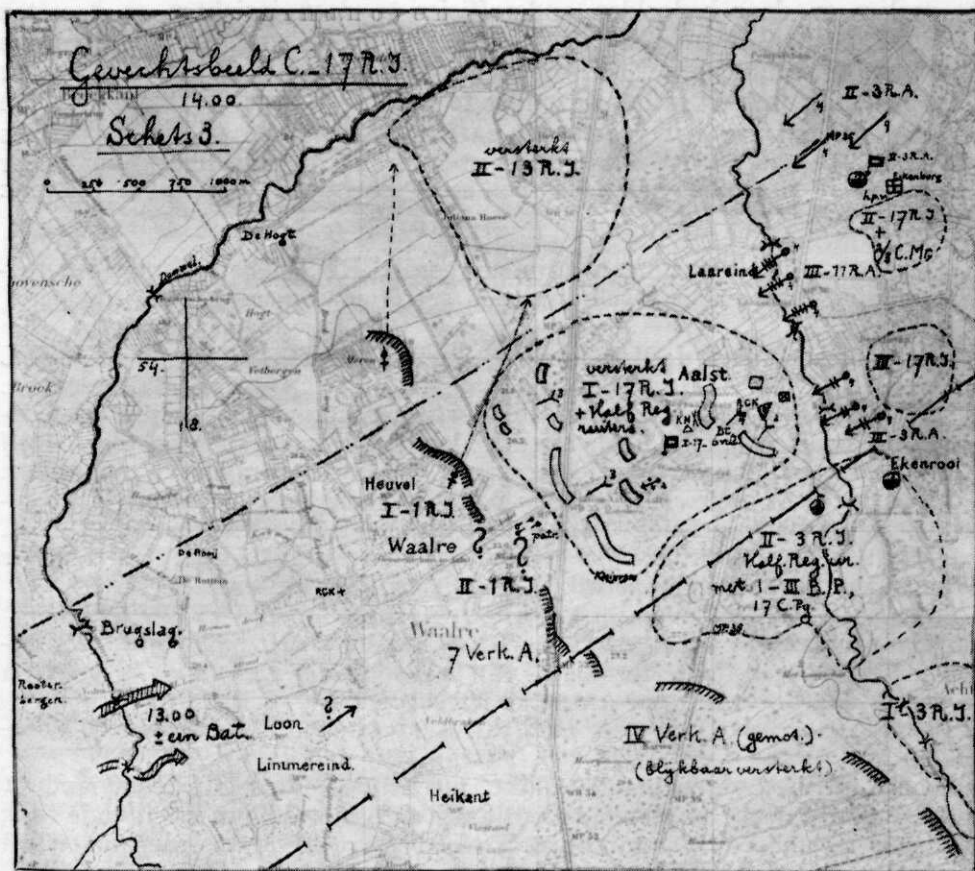
De MIDDELEN, die C.-17 R.I. voor een en ander ten dienste staan, zijn sedert enkele minuten vermeerderd met een gemotoriseerde pioniercompagnie (1-III B.P.) en een gemotoriseerde compagnie pantserafweergeschut (1-V B.Pg.).

De door den D.C. beschikbaar gestelde *compagnie pantserafweergeschut* is dringend noodig om allereerst de bruggen bij AALST veilig te stellen en vervolgens den bedekten rand W. van dit dorp in de hand te nemen en te houden.

De *pioniercompagnie*, met haar mijnen en spiraalrollen (zie blz. 97), kan echter voor het Zuiden beschikbaar worden gesteld. C.-17 R.I. houdt dan de halve compagnie pioniers ingedeeld bij de voorhoede, die niet zoo snel ter plaatse kan zijn, nog over. Het bedekte TERREIN Z. van AALST leent zich zeer goed om door de pioniers snel te worden versperd.

Het heeft C.-17 R.I. niet lang gekost om zijn *besluit* te vormen en snel volgen thans zijn *bevelen*.

Op een korte aanwijzing van zijn chef, dicteert de *regimentsadjutant* het volgende BEVEL AAN C.-2 R.H. en doet dit per ordonnans verzenden.

„Belet vijand overschrijden bedekte rand bij Pl. 38 aan kunstweg AALST naar VALKENSWAARD en doordringen richting EKENROOL.

17 C. Pg., waarvan één sectie te EKENROOL, en peloton ruiters aldaar treden onder Uw bevel.

Voorts dirigeer ik I-III B.P. te Uwer beschikking naar Z. rand AALST.

Half Reg. wr. treedt onder bevel C.-Voorhoede.

Ik doe AALST door voorhoede vasthouden”.

Hierop volgt een BEVEL AAN DEN VOORHOEDECOMMANDANT.

„Alvorens door te dringen tot bedekten rand W. van AALST dit dorp vast in de hand nemen en met een versterkte compagnie bezet houden.

Pioniers belasten met gebruiksvaardig houden TONGELREEP-bruggen en voorbereiden materiaal voor overgang DOMMEL.

I-V C. Pg. komt te AALST tot Uw beschikking.

C.-2 R.H. verdedigt bedekten rand Z. van AALST”.

Vervolgens draagt de regiments-adjudant den *regimentsinlichtingsofficier* op, zich, vergezeld door den sergeant *regimentsuitkijzonderofficier* en een paar ordonnansen-wielrijders, naar AALST te begeven en aldaar een *uitkijkpost*

te zoeken en door bedoelden onderofficier te doen inrichten en bezetten (I. R. II B, p. 376 en A a n h a n g s e l, p. 4). Berichten kunnen worden gezonden door middel van den regimentsverbindingspost in W. rand AALST (blz. 200). „Ik wensch in het bijzonder te weten” — zegt de kapitein — „in welke gedeelten van het voorterrein inzicht kan worden verkregen. Voorts onverwijld bericht zoodra onze ruiters op W. rand bedekte terrein bij AALST terugtrekken en zoodra vijand de open strook tusschen dit dorp en WAALRE overschrijdt”.

Tenslotte zendt de regiments-adjutant een BERICHT betreffende den toestand en de maatregelen, welke worden getroffen, *aan den D.C.*

Ondertusschen heeft de Marschgroepscommandant zelf het volgende BEVEL AAN DE COMMANDANTEN VAN 1-III B.P. EN 1-V C. PG. gegeven.

„*Vijandelijke infanterie*, gesteund door *artillerie*, vermoedelijk een voorhoede-bataljon, overschrijdt bij LIMMEREIND den DOMMEL en rukt op tegen *Half Regiment ruiters*, dat vertragend teruggaat op bedekten rand W. van AALST.

Vijandelijke lichte troepen, waarbij pantserwagens en een batterij licht geschut, rukken uit richting VALKENSWAARD naar het Noorden. C.-2 R.H. verdedigt met versterkt *Half Regiment wr.*, min een Esk., bedekten rand ter weerszijden Pl. 38 aan kunstweg AALST naar VALKENSWAARD.

Voorhoede VI Div. overschrijdt GROOTE HEIDE.

Pioniercompagnie werkt mede het doordringen van vijandelijke pantserwagens door het bedekte terrein Z. van AALST en bij EKENROOI te beletten en treedt daarbij in Z. rand AALST onder bevel van C.-2 R.H.

Pantserafweercompagnie stelt zich te AALST ter beschikking van C.-Voorhoede”.

Zooals uit het vorenstaande blijkt, meent de Marschgroepcommandant er goed aan te doen, de pioniers reeds aanstonds met de hun wachtende taak in kennis te stellen, daar zulks van invloed is op het af te laden materieel en op de onmiddellijk uit te zenden verkenningsorganen (pionierpatrouilles).

Wij vestigen er voorts de aandacht op, dat de tactische commandant — in casu C.-17 R.I. — aan den onder zijn bevelen gestelden pioniercommandant terecht niet een technisch bevel geeft, doch een *tactisch bevel*. Modern uitgeruste en opgeleide pioniers vormen een strijdend wapen, evenals infanterie en artillerie. Zij behooren derhalve evenzeer als deze wapens een tactische opdracht te krijgen, die zij met hun technische strijdmiddelen uitvoeren ¹⁾.

Behalve over pantserafweergeschut, pioniers en infanterie beschikt de Marschgroepscommandant over nog een middel om zich te doen gelden: *het geschut*. II-3 R.A. is zoo juist met twee batterijen N. van EIKENBURG in stelling gegaan, de derde batterij verwisselt van stelling. (blz. 143) Uit eerstbedoelde stelling is het mogelijk met vuur — wellicht waar te nemen uit een der hooge punten te AALST — den vijand te storen en zodoende te vertragen bij het overschrijden van den DOMMEL te LIMMEREINDE en bij KASTEEL. Hoe onaangenaam zulks is bemerkt de Blauwe voorhoede maar al te wel door het Roode vuur op de

¹⁾ Punt 72 I. R. II A, laatste alinea, is hiermede niet in strijd, daar met „wapenen” hier bedoeld zijn de infanterie-wapenen (karabijnen, enz.) der pioniers. Overigens zijn de punten 71 en 72 berekend op den anachronistischen toestand van één compagnie pioniers per divisie en geen pioniers bij de D.G., met een uitrusting, niet overeenkomstig de thans daaraan te stellen eischen.

omgeving van AALST. Het is bovendien noodig, dat de mannen van het 17de, die de eerste dooden en gewonden hebben zien vallen, „hun” kanonnen van antwoord hooren dienen.

Dus: BEVEL AAN C.-II-3 R.A.

„Vertraag den vijand bij het overschrijden van den DOMMEL, in het bijzonder bij LIMMEREIND en KASTEEL. Verzoeken om vuursteun van den Voorhoede-commandant hebben voorrang. Bij munitieverbruik rekening te houden met voorgenomen aanval naar den DOMMEL”.

Vermelden wij tenslotte nog, dat de Marschgroepscommandant zijn goedkeuring hecht aan het voorstel van den Regimentsarts om te EIKENBURG een *hulpverbandplaats* voor te bereiden. (I. R. II B. punten 662 en 672). Wel is waar is het samenvallen van hulpverbandplaats met regimentscommandopost evenmin gunstig als de nabijheid van II-3 R.A., doch een betere gelegenheid achtte de regimentsarts niet aanwezig. Het eerste bezwaar telt C.-17 R.I. buitendien niet zwaar, omdat hij niet van plan is lang te EIKENBURG te blijven.

Het loopt intusschen tegen 12.30 en eindelijk heeft de Marschgroepscommandant gelegenheid zich — alvorens ter persoonlijke verkenning vooruit te gaan — een *denkbeeld* te vormen *omtrent den uit te voeren aanval*. (I. R. II B.p. 330). Daar wij ook aan onze lezers wat te denken willen overlaten, zullen wij den Marschgroepscommandant niet in zijn overwegingen volgen, doch slechts mededeelen, dat hij, zoodra het bericht hem bereikt, dat de voorhoede AALST vast in handen heeft, zich ter *verkenning* naar voren begeeft en — voorgelicht door zijn inlichtingsofficier — zich uit de R.C.K. een inzicht verschafft in het aanvalsterrein. Het blijkt hem daarbij, dat het dorp WAALRE min of meer een kruisvorm heeft. Langs den kustweg van AALST in de richting van Br. bij LIMMEREIND bevindt zich aan weerszijden een rij huizen, terwijl zich, ter hoogte van R.C.K., loodrecht op bedoelden weg, een tweede en hier bredere strook huizen uitstrekt, die zich naar het N. versmalt en overgaat in het lintvormige dorp HEUVEL.

N. van eerstbedoelden weg bevindt zich tusschen WAALRE en den DOMMEL een vrijwel open terrein, Z. van dien weg liggen de ineenlopende gehuchten LOON en LIMMEREIND en lijkt het terrein ook overigens bedekter dan de kaart doet veronderstellen.

De bedekte strook W. van AALST komt met de kaart overeen, echter is, tengevolge van het jaargetijde, het masker niet zoo dicht als, met het oog op de gereedstelling, gewenscht ware.

Op grond van een en ander kan C.-17 R.I. zich thans in groote lijnen een *aanvalsplan* vormen (I.R. II B.p. 331). Hij doet derhalve de B.Cn., die om 13.00 bij POMPSTATION aankomen, naar de R.C.K. ontbieden, wijst in het terrein, hoe hij voornemens is den aanval uit te voeren en waar de bataljons zich daartoe moeten *gereedstellen*. Hij besluit met de woorden (I. R. II B.p. 377):

„De bataljons voorshands op den Oostelijken TONGELREEP-oever zoodanig opstellen, dat, zoodra uur U bekend is, tijdig per bataljon een *vuurbasis* kan worden vooruitgeschoven en vervolgens in de *uitgangsstelling* worden binnengerukt. II-17 R.I., overschrijdt daarbij den TONGELREEP bij LAAREIND en over den Br. in den kunstweg, III-17 R.I. over de bruggen W. van EKENROOI.

Verkenningen onmiddellijk aanvangen.

Ik begeef mij thans naar mijn commandopost te EIKENBURG. Uitkijkpost te AALST blijft bezet.

B.Cn. dirigeeren *bevelsontvangers* naar mijn cp. en zorgen bereikbaar te blijven”.

De gebeurtenissen hebben inmiddels hun loop genomen.

Op AALST en omgeving ligt nog steeds *storend vuur*, voornamelijk van middelbaar kaliber, hetwelk zich bij vorenweergegeven bespreking nu en dan op zeer onaangename wijze kenbaar maakte. Hier en daar ontstaat brand. De rust die van den R.C. uitging, hielp echter ook de anderen over de bij een ieder min of meer optredende „Kanonenfieber” heen.

De *voorhoede* heeft met de versterkte compagnie van het voorste echelon AALST bezet en is met de troepen der voorhoedereserve en twee sectiën van I-V B.Pg. opgerukt tot den bedekten rand W. van dit dorp. Deze kwamen hier juist bijtijds om de in kleine plukjes terugtrekkende deelen van het Half Regiment ruiters op te vangen. Dit Half Regiment werd sedert 12.30 in het N. meer en meer overvleugeld, door vijandelijke infanterie, die tusschen WAALRE en HEUVEL doordrong en werd ook uit het terrein tusschen HEIKANT en LOON met kracht aangegrepen. WAALRE lag daarbij onder vuur van veldgeschut. Ook hier geraakten enkele huizen in brand.

Tegen 13.00 laait het gevechtsgedruisch heftig op. W. van AALST stijgen vuurwerkseinen op, II-3 R.A. geeft afsluitingsvuur af in het bedekte terrein W. van STATION. Vijandelijke infanterie, waarvan de aanvalskreten duidelijk hoorbaar zijn, en die zich blijkbaar niet of zeer vluchtig heeft gereed gesteld, tracht met de laatste onderdeelen van het Half Regiment ruiters mee te dringen in de richting van AALST. De aanval wordt echter afgeslagen, nabij STATION in een gevecht van man tegen man.

Z. van AALST is de vijand reeds voordien tot staan gebracht. Goed gesteund door de artillerie wist de voorhoede der VI Div. de in ACHTEREIND doorgedrongen vijand — die niet zeer sterk bleek — uit dit gehucht te werpen, de TONGELREEP te bereiken, hier en daar te overschrijden en aansluiting te krijgen met de troepen onder bevel van C.-2 R.H. Een tweede bataljon van 3 R.I. rukt door het bedekte terrein Z.O. van EKENROOI in W. richting op.

II-13 R.I. (nevenvoorhoedebataljon van rechtermarschgroep) bereikte eveneens de bevolen lijn en ontvangt voornamelijk vuur uit het heuvelterrein W. van LAAREIND.

Om 13.15 krijgt de Marschgroepscommandant van den Voorhoedecommandant het volgende *bericht* (I. R. II B. 397 en 324).

„Voorhoede heeft bevolen lijn vast in de hand met twee Compn. in voorste linie en één in AALST. *Gevechtsaanraking* met vijand in O. rand bedekte terrein WAALRE. Aanval ter weerszijden kunstweg afgeslagen. Dooden vastgesteld van I en II-1 R.I. Ik zend gevangenen naar regimentscp. Schets volgt ¹⁾”.

Met een gevoel van voldoening, zijn eerste gevechtsoopdracht te hebben volbracht, zendt de Marschgroepscommandant onmiddellijk het volgende *bericht aan den D.C.*

„Bevolen lijn vast in de hand en aldaar *gevechtsaanraking* met vijand in O. rand bedekte terrein bij WAALRE. Aanval van twee bataljons van I R.I. ter weerszijden van den kunstweg naar WAALRE afgeslagen. Ik neem aan aanval met troepen hoofdmacht om 15.00 te kunnen inzetten”.

¹⁾ Is verwerkt in *Schets* 3.

Dit tijdstip is gegrond op de schatting, dat het achterste bataljon der hoofdmacht omstreeks 13.30 het boschterrein Z. van EIKENBURG (zie blz. 200) kan hebben bereikt en dat het dan nog 1—1½ uur duurt voor de aanvalsvorbereidingen zijn voltooid, de vuurbasis is vooruit geschoven en de troepen in de uitgangsstelling gereed staan voor den aanval.

De verdere aanvalsvorbereidingen.

Met welk een ongeduld men op den commandopost van den D.C. te TONGELRE op het bovenweergegeven bericht van den Commandant der Linker marschgroep heeft gewacht, blijkt wel uit het feit, dat reeds te 13.45 een motorordonnans te EIKENBURG aankomt, met het „ALGEMEEN BEVEL VOOR HET VOEREN VAN HET INLEIDEND GEVECHT”, vergezeld door een „MEDEDEELING VAN GEGEVENS”. De Chef van den Staf der divisie heeft uiteraard niet met het opmaken van dit bevel gewacht, tot hij bericht ontving, dat gevechtsaanraking was verkregen — m.a.w. dat de vijand was gefixeerd — doch had het bevel reeds kant en klaar toen dit bericht kwam en behoefde slechts de „finishing touch” aan te brengen.

C.-17 R.I., zijn adjudant en C.-II-3 R.A., waarmede de R.C. juist het gebruik van de rechtstreeks steunende artillerie besprak (I. R. I I B. p. 345), buigen zich over het bevel en lezen het volgende.

1. VIJAND EN EIGEN TROEPEN.

V Div. heeft de bevolen lijn bereikt, met uitzondering van AKKEREIND, en heeft gevechtsaanraking met vijand in de lijn: O. rand bedekte terrein bij WAALRE—DE HOGT—AKKEREIND. Het marschgroepverband wordt opgeheven. Een aanval op AALST is met zware Roode verliezen afgeslagen. Sterke Roode krachten blijven oprukken richting VALKENSWAARD en richting ZEELST. Ik houd er rekening mede, dat de vijand uit de bosschen N. van VALKENSWAARD en bij ZEELST zal aanvallen.

Zie voorts „*Mededeeling van gegevens* No. . . .” van heden, Sectie I 3, No. . . . I.

2. TAAK V DIV.

V Div., versterkt met III-11 R.A. (15 hw.), valt aan. Gevechtsdoel: W. rand VELDHOVEN—W. rand bedekte terrein bij ROOTERBERGEN—DOMMEL.

3. NEVENTROEPEN.

Re. van ons zal IV Div. zich meester maken van ZEELST en vervolgens doorstooten naar de lijn OERLE—MEERVELDHOVEN; *li.* van ons zal VI Div. gelijktijdig met 17 R.I. aanvallen en doordringen tot de lijn: KASTEEL (vt. 18—50)—Z. rand VALKENSWAARD.

4. AANVALSPAN.

Het gevechtsdoel wordt bereikt in *twee fasen*.

A. Eerste fase: Een plaatselijke aanval nabij WAALRE, gepaard met uitbreiding van het succes tot DE HOGT.

B. Tweede fase: Een plaatselijke aanval over AKKEREIND op VELDHOVEN, in samenwerking met IV Div.

Dit bevel regelt uitsluitend de eerste fase.

5. TROEPENINDEELING EN COMMANDOVOERING.

De *plaatselijke aanval* bij WAALRE geschiedt onder bevel van C.-17 R.I.

met de troepen thans tot zijn beschikking, behoudens II-3 R.A. 2 R.H. de uitgangstelling niet doen overschrijden en zoodra mogelijk op GEMEENTENS HEIDE ter beschikking van den D.G.C. stellen.

Het *uitbreiden van het succes* re. van het aanvalsvak geschiedt door C.-II-13 R.I., die rechtstreeks onder mijn bevel treedt.

Scheidingslijn: Pl. 35 kunstweg Eindhoven naar Valkenswaard—heuvelterrein W. van Laareind (bij II-13)—De Rooij (bij 17)—Rooterbergen (bij 17)—Rul.

6. ARTILLERIE.

Rechtstreeksche steun C.-17 R.I.: groep gevormd door II en III-3 R.A. onder C.-II-3 R.A.

Algemeene opdrachten: III-11 R.A. Deze Afd. is in de eerste plaats bestemd voor het steunen en beschermen van 17 R.I. en (na uur U) mede voor art. bestrijding O. van gevechtsdoel.

Inleidende beschieting: door bovengenoemde Afdn., hieromtrent verwacht ik een voorstel van C.-17 R.I.

7. UITVOERING VAN DEN AANVAL.

A. *Opdracht C.-17 R.I.*

Het versterkte 17 R.I. doorbreekt 15.00 's vijands front, vernietigt, door onvervaard voorwaarts te dringen, de zich op den re. oever van den DOMMEL bevindende Roode troepen en overschrijdt dit water alvorens de vijand gelegenheid krijgt op den li. oever weerstand te organiseeren. Na bereiken van het gevechtsdoel krachtige *verkenning* inzetten tegen het bosch bij BROEKHOVEN. Zoodra WAALRE is genomen, dit dorp vast in de hand nemen.

B. *Opdracht C.-II-13 R.I.*

II-13 R.I. zet, gelijktijdig met 17 R.I., den aanval in door het heuvelterrein W. van LAAREIND, brengt 's vijands weerstand tusschen dit terrein en DE HOGT door omvatting ten val en stoot vervolgens door naar den DOMMEL.

8. VERBINDINGSVLIEGTUIG.

15.45 boven het aanvalsterrein te wachten; één wimpel rechts

9. COMMANDOPOST D.C.

DE RUSTENDE JAGER (Z.O. Stratum, bezet 14.00).

De „MEDEDEELING VAN GEGEVENS” is afgesloten op 13.30. Zoover voor C.-17 R.I. van belang, zijn de daarin vervatte gegevens verwerkt in *schets*. 3.

Hoewel vorenstaand bevel, naar wij hopen, voor C.-17 R.I. duidelijk is, meenen wij onze lezers toch op één punt een toelichting verschuldigd te zijn, n.l. punt 7 B. „*Opdracht C.-II-13 R.I.*”. Gev. Handl. Dl. II zegt in punt 416 dienaangaande: „De onderdeelen der voorhoede(n), opgesteld ter weerszijden van het frontgedeelte, dat door de aanvalstroepen wordt doorschreden, hebben tot taak den tegenover hen liggenden vijand met vuur te onderdrukken en — zoodra het behaalde succes der voorwaarts dringende troepen het mogelijk maakt — ook voorwaarts te gaan ter bereiking van de door den D.C. aangeduide lijn(en)”. Tegen deze methode hoorden wij van zeer bevoegde zijden waarschuwen, onder het aanhalen van treffende krijgsgeschiedkundige voorbeelden. De daarbij geopperde bezwaren laten zich als volgt omschrijven. „Iedere goede troep zal op een *bevolen* tijdstip de dekkingen verlaten en voorwaarts snellen, het gevaar te gemoet. Maakt men dit opspringen

echter afhankelijk van het succes van een nevenafdeeling, dan wordt het oogenblik van voorwaarts gaan maar al te gaarne verschoven. Er zijn altijd nog wel een paar vijandelijke mitrailleurs die vuren en den indruk wekken, dat 's vijands weerstand nog ongebroken is. Kortom, een echelonsgewijze ingezette aanval komt nooit goed in gang. Een tweede bezwaar is, dat de vijand het aanvalfront spoedig onderkent en hier zijn wapenwerking kan concentreren, hetgeen niet het geval is indien de voorwaartsche beweging gelijktijdig op een breder front wordt ingezet". Deze bezwaren laten zich, dunkt ons moeilijk loochenen. Hier tegenover moet echter worden gesteld, dat het op een breed front gelijktijdig inzetten van de voorwaartsche beweging er toe leidt, dat ook wordt aangevallen tegen vijandelijke frontgedeelten, die niet door het artillerievuur zijn geschokt. Wij meenen in het onderhavige geval een gelukkige oplossing te hebben gevonden, door II-13 R.I. aanvankelijk alleen te doen voorwaarts gaan in het kopjesterrein W. van LAAREIND, dat het infiltreren door de aanvalsinfanterie met behulp van de eigen wapenen (vooral mortieren) begunstigt. Zoo komt de aanval ook bij II-13 R.I. ingang, om — geheel in den geest van onze G e v. H a n d l. — aan te zwellen naar mate 's vijands weerstand tengevolge van het succes bij 17 R.I. afbrokkelt. Ook de tactiek is „Eine Lehre der Aushilfen"!

Nauwlijks heeft C.-17 R.I. het ontvangen bevel gelezen en gezien, dat dit hem het uitzicht opent op de zeer gewaardeerde steun van een afdeeling 15 hw. (welke hij reeds in stelling zag komen) doch overigens geen wijzigingen in zijn aanvalsplan brengt, of hij doet door de bevelsontvangers van II en III-17 R.I. aan hun commandanten het bericht zenden: „Uur U is 15.00. Verbindingsvliegtuig met één wimpel re. 15.45 te wachten. Vuurplan artillerie volgt." Terzelfdertijd stopt een auto bij den cp. en hieruit stijgen de D.C. met den D.A.C., teneinde door een persoonlijk onderhoud alle misverstand uit te sluiten en vooral zorg te dragen, dat de samenwerking van de aanvalstroepen met de artillerie naar den eisch functioneert.

Hoe luidt het aanvalsplan van C.-17 R.I. en welke wenschen uit hij omtrent het gebruik der artillerie? (zie „G e v. H a n d l." Dl. II p. 428, dan wel „I. R. II B" p. 345). *(Wordt vervolgd).*

NIEUWE UITGAVEN

Inleiding tot de studie der Tactiek. Deel V. Tactiek der luchtdoelbestrijdingsmiddelen, door wijlen den Majoor C. J. A. VAN DER HEEM. Uitgave no. 582 van de *Koninklijke Militaire Academie* te Breda.

Het boekwerk behandelt op zeer duidelijke elementaire wijze de tactiek der luchtdoelbestrijdingsmiddelen, zoowel hier te lande als in Nederlandsch Indië, een en ander toegelicht door afbeeldingen en schetsen.

Schr. bespreekt de nog steeds belangrijke taak van de jachtvliegtuigen en behandelt vervolgens de werking van de luchtdoelartillerie. Hij vraagt behalve luchtdoelmitrailleurs een drietal soorten geschut, n.l.:

1e. lichte automaten van 2 à 4 cm voor de bestrijding van luchtdoelen tot $\pm$ 3000 m hoogte;

2e. middelbaar luchtdoelgeschut van 7,5 à 10 cm tot 6 à 7 km hoogte;

3e. zwaar luchtdoelgeschut van 10.5 cm en meer voor nog grootere hoogten.

Schr. verschaft voorts gegevens betreffende organisatie en schietwijze en bespreekt de beteekenis van luchtverdedigingskringen en -punten.

Het boekwerk is uit den aard van zijn bestemming bedoeld als een elementaire verhandeling en als zoodanig goed geslaagd. Het zal vele officieren, die weinig of niet met deze materie te maken hebben een nuttige gids kunnen zijn. A. v. G.

DENKBEELDEN OMTRENT DE NOODZAAK TOT MOTORISATIE DER DIVISIE-ARTILLERIE

DOOR

Ir. P. H. VAN DER TRAPPEN, w. i.
Kapitein der artillerie.

II (Vervolg van blz. 198).

IV. HET PERSONEELVRAAGSTUK.

Teneinde hieromtrent een vergelijking te kunnen trekken, dienen wij na te gaan, hoeveel *bereden personeel* bij een paardenbatterij moet worden opgeleid en hoeveel *chauffeurs* bij een motorbatterij. De levensmiddelen- en de goederentrein zullen niet in de beschouwing worden opgenomen.
Samenstelling 7 veld batterij.

	Wachtm.	Korp.	Stukr.	Paarden
<i>Gevechtsbatterij</i>				
bev. -verb. wagen	—	1	2	5
4 vuurmonden	4	—	12	28
4 caissons	—	—	12	24
<i>Gevechtstrein.</i>				
4 caissons	1	2	12	27
res. stukr. + paarden	—	—	3	6
res. stukr.	—	—	6	—
Officiersoppassers	—	—	4	—
<i>Keukentrein.</i>				
ger. keukenwagen	—	—	2	4
	5	3	53	94

Verder bereden personeel.

Commandant	1	Ord.-p. houders	4
Luit. toegevoegd	1	C. Verb. Afd.	1
Hulprichter	1	Bereden tel. groep	3
C. Voertuigen	1	Batterij-officier	1
Korp. Voertuigen	1	Sectie-comm.	2
Wachtm. verk.	2		
Korp. verk.	2		20

Samenstelling 7 veld motorbatterij.

	chauffeur	mot.rijder	
Comm. wagen	1	—	
Ordonnans	—	1	
Comm. voertuigen	—	1	
4 vuurmondtrekkers	8	—	(4 res. bestuurders)
4 munitiewagens	6	—	(2 „ „)
bev.-verb. wagen	1	—	
10 voertuigen	16	2	

CONCLUSIE.

	Kader	Manschappen
<i>Paardenbatterij.</i>		
op te leiden stukrijders	8	53
verder personeel (bereden)	14	6
<i>Motorbatterij.</i>		
op te leiden chauffeurs	—	16
„ „ „ motorrijders	1	1

Wij hebben nu het voordeel verkregen, dat het hierna aangegeven personeel *niet* behoeft te worden opgeleid, n.l.:

- 3 ordonnansen.
- 16 stukrijders (vuurmonden)
- 6 stukrijders (caissons gev. trein).
- 6 res. stukrijders.
- 3 res. stukrijders.
- 4 officiersoppassers.

- 38 manschappen, benevens
- 4 wachtmeesters
- 2 korp. gevechtstrein.

V. HET ECONOMISCH VRAAGSTUK.

Wat dit gedeelte van het motoriseeringsvraagstuk betreft, zal in groote lijn worden nagegaan de kosten verbonden aan een *vredesbatterij*, uitgaande van de navolgende gegevens:

A. PAARDENBATTERIJ.

- sterkte van paarden, gemiddeld 65
- op te leiden stukrijders per opleiding 20
- op te leiden dpl. bereden wachtmeesters 6

GALE KOSTENBEREKENING. (gegevens uit Def. begrooting 1936)

Paardenbatterij.

a.	Voor de 20 stukrijders:		
	20 × 365 × f 0,57 (soldij en voeding)	f	4161,—
	per regiment en per jaar		
	(3 × f 4161,—).2	-	25000,—
b.	Voor de 65 paarden		
	65 × 365 rantsoenen ad f 0,60	-	14230,—
	per regiment en per jaar: (3 schoolbatterijen)	-	42690,—
c.	Extra per regiment en per jaar:		
	hoefbeslag en vervoer ter plaatse	-	2000,—
	Fourage vaste vergoeding 12 officierspaarden	-	3500,—
	veterinaire dienst (f 0,10 p. paard/dag)	-	7100,—
Totaal Generaal:			
	f 25000,— + f 42690,— + f 126000,—	f	80290,— ¹⁾

Hierbij komen nog de uit te geven bedragen:

- a. Voor de remonteering en africhting der jonge paarden, die ieder jaar per regiment worden ingedeeld (± 20).
- b. Voor de opleiding der 6 bereden dpl. wachtmeesters en voor de rijkunstige opleiding der overige dpl. wachtmeesters.
- c. Voor het vervoer per trein naar L. b. O. en terug

Het is niet mogelijk in den handel 5-jarige paarden tegen een normale remonte prijs te koopen; wil men dus paarden van hoogere kwaliteit voor het leger aanschaffen, dan moet men tot 4-jarige paarden zijn toevlucht nemen. De paarden, welke dus op jongen leeftijd gezamenlijk bij elkaar worden gebracht, maken in het remonedepot de z.g. jeugdziekte door, terwijl vooral de Iersche paarden geruimen tijd noodig hebben om te acclimatiseeren.

Statische gegevens wijzen aan, dat in normale omstandigheden, wanneer de droes niet als recidive optreedt, de meest paarden na 3 of 4 maanden zijn uitgezekt. Zij zijn dan nog slap en moeten door *stelselmatige training* en *krachtvoer* op kracht komen. Deze periode, die tevens dient als zekerheidsfactor, om bij den troep geen ziekten te verspreiden, moet als *eerste africhtingsperiode* van het paard worden beschouwd, waarbij de *spieren* tot ontwikkeling worden gebracht, het paard verder wordt *mak* gemaakt, in de *lange teugels* wordt geoefend en aan het *zadel* gewend. Er is echter geen personeel genoeg, om in deze periode de paarden rustig onder den zadel te doen afstappen.

Het 4-jarige paard is na zes maanden nog te jong en niet voldoende volgroeid en op kracht, om in africhting te worden genomen, zoodat als regel een termijn van 9 maanden in het remonedepot voor de jongere paarden als een *minimum* moet worden beschouwd. Daarna gaan de paarden krachtig gevoed en op adem naar de depots van africhting: de inlandsche paarden naar het artilleriedepot te Tilburg en de Iersche paarden naar de rijsschool te Amersfoort.

Tegenwoordig worden elk kwartaal ongeveer 45 paarden naar Tilburg afgevoerd en 35 paarden naar Amersfoort. Het aantal paarden in het remonedepot wisselt, afhankelijk van den tijd van het jaar, tusschen 200 à 300 paarden. In het artilleriedepot verblijven de paarden ongeveer 9 maanden waarna zij bij de batterijen worden ingedeeld. Deze paarden worden verdeeld over de

¹⁾ Dit eindbedrag zal grooter worden nu *alle* dienstplichtigen bereden worden en het aantal paarden per batterij wordt uitgebreid.

8 regimenten veldartillerie en het korps rijdende artillerie, zoodat ieder onderdeel dus per jaar een aanvulling krijgt van ongeveer 20 jonge paarden. Ofschoon de gemiddelde remonteprijs 460 gulden bedraagt, zal de waarde van het afgerichte jonge paard minstens verdubbeld zijn, zoodat de waarde der 20 ingedeelde paarden zeker op minstens *f* 20.000 mag worden geschat.

Uiteindelijk komen wij dus *globaal op een bedrag van f* 100.000 per jaar voor een vredesregiment veld-artillerie.

B. MOTORBATTERIJ.

a. Voor 12 *chauffeurs* moet worden uitgetrokken:

12 × 170 × <i>f</i> 0,57 (soldij en voeding)	<i>f</i> 1163,—
Per regiment en per jaar dus (3 × <i>f</i> 1163,—).2	<i>f</i> 7200,—

b. *Benzine verbruik.*

Deze begrooting zal zeer ruim worden opgezet. Gedurende het onderrichtstijdperk zijn 60 lesuren per leerling uitgetrokken. Nemen wij aan, dat per uur gemiddeld 18 km wordt afgelegd, dan wordt in totaal 1000 km gereden. Per 12 leerlingen dus 12000 km. Daarna volgen de uitrukkende oefeningen gedurende 12 weken, waarbij drie maal per week met 6 motorvoertuigen wordt geoefend. Ligt het oefenterrein op 15 km afstand, dan wordt in totaal $3 \times 30 \times 6 \times 12 = 6500$ km afgelegd. In totaal dus $12000 + 6500 = 18500$ km. Bij een gemiddeld benzine verbruik van 4 : 1 en een olie verbruik van 100 : 1 is dus noodig 4600 liter benzine en 185 liter olie. Bij een benzineprijs van *f* 0,10 per liter en een olieprijs van *f* 0,50 per liter, zullen de kosten der opleiding bedragen *f* 550,—. Voor de drie motorbatterijen per jaar $3 \times 2 \times f$ 550,— = *f* 3300,—.

c. *Onderhoud.*

Voor algemeene herstellingen was in 1933 uitgetrokken voor het R.M.A. *f* 6000,— voor het K.R.A. *f* 2800,—. In verband met het toekomstig gebruik van Ford en Chevrolet 6-w, waarvan de onderdeelen zeer goedkoop zijn, is voor een regiment veldartillerie een bedrag van *f* 10.000 voldoende. Nemen wij voor onvoorzien uitgaven (rijlessen dpl. kader en ordonnansen, verkenningsritten enz.) en voor de afschrijving van het lesmateriaal (25 %) een bedrag van *f* 15.000, zoo komen wij op een totaal generaal van *f* 7200 + *f* 3300 + *f* 10500 + *f* 15000 = *f* 35500. Wij verkrijgen dus een besparing van *f* 65.000 per jaar en per regiment, voor welk bedrag dus per jaar 20 eenvoudige trekkers kunnen worden aangeschaft.

De geheele motorisering van de veldartillerie kan zodoende binnen eenige jaren geschieden, zonder extra kosten voor de staatskas. Daarna zal per jaar ongeveer *f* 500.000 voor andere defensie-doeleinden kunnen worden aangewend.

VI. HET MOBILISATIEVRAAGSTUK.

A. PAARDENTRACTIE.

a. Het te vorderen paardenmaterieel.

De diensten, welke in het leger van het paard worden geëischt kan men in drie groote rubrieken verdeelen en wel:

A. Voor het vervoer van verplegings- en aanvullingsbenoedigdheden;

B. Voor het vervoer van geschut en munitie der veldartillerie;

C. Voor het vervoer van ruiters, hetzij van de cavalerie, hetzij van bereden officieren en minderen van alle wapens.

ad A. Hierover kunnen wij kort zijn, daar er tegenwoordig een streven is alle treinen te motoriseeren.

Ad B. Voor de veldartillerie moet men hooge eischen stellen. Ofschoon men in ons land noodgedwongen daarvan reeds veel heeft moeten laten vallen, zoo kan men toch aannemen, dat voor dit wapen de paarden *taai* moeten zijn en *volhardingsvermogen* moeten bezitten, dat zij goed moeten kunnen stappen en draven niet alleen, maar ook *zonder te veel inspanning* zich in galop moeten kunnen bewegen over ongelijk en doorsneden terrein, terwijl zij uit den aard der zaak zeer goed moeten kunnen trekken. Bovendien moet men bij de „veld” beschikken over rijpaarden voor de onder-officieren, korporaals, trompetters en ordonnansen.

Op 't oogenblik moet één schoolbatterij vormen één oorlogsafdeeling bestaande uit een sterke bereden afdeelingstaf en 3 batterijen + eenige reserve onderdeelen. In vredetijd is bij de schoolbatterij slechts een klein aantal paarden aanwezig, zoodat bij mobilisatie een zeer groot aantal paarden moet worden gevorderd. Globaal een 1000-tal paarden per vredesregiment.

De batterijen in 1914 gevormd bij de depots geheel met gevorderde paarden, hadden 3 à 4 weken noodig om *marschvaardig* te zijn, terwijl door den toenmaligen Minister van Oorlog werd geconstateerd: „dat de vordering getoond had, dat de paarden, die het leger behoeft, die *volhardingsvermogen* en *bouw* vertoonen, welke ze geschikt maken voor het militaire werk, *in ons land weinig voorkomen.*” Ons land is dan ook voor de remonteering van de cavalerie en rijdende artillerie en van een deel der veld-artillerie aangewezen op het buitenland. In verband met deze slechte toestand, waarin de paardenstapel en de paardenfokkerij, uit een *oogpunt van landsverdediging* bezien zich bevinden, moeten wij van de eischen, waaraan een goed veldartillerie paard moet voldoen, veel laten vallen.

In de B.O. van 1931 zijn opgenomen de trekproeven, welke gehouden zijn met gevorderde paarden. De volgende gegevens werden verkregen:

a. Voor de eerste oefeningen met gevorderde paarden is het beschikbaar zijn van een terrein geschikt voor het houden van trek oefeningen van groot belang.

b. Het berijden der paarden is aanvankelijk moeilijk. De paarden kennen geen beenhulpen, doch luisteren goed naar de stem.

Wendingen enz. leveren aanvankelijk bezwaren op.

c. De paarden stappen beduidend langzamer dan de militaire paarden. Bij vermoeide paarden neemt de snelheid af tot 4 km/u (rust niet inbegrepen).

d. Bij grootere krachtinspanning is het rijden uit den zadel een bezwaar.

e. *Beslag*. De meeste boerenpaarden zijn in dezen tijd (Maart) *onbeslagen*.

f. *Conditie*. Aangezien de paarden gedurende de wintermaanden veelal geen arbeid verrichten en gedurende dien tijd ook niet krachtig worden gevoerd, is het *withoudingsvermogen gering te noemen*. Opgemerkt moet worden dat ruinen zeer weinig voorkomen, als gevolg van het feit, dat de boeren hun paarden ook voor de fokkerij benutten. Aangezien de veulens in de maanden April en Mei geboren worden, is in dien tijd een *groot aantal merries niet beschikbaar*.

Tevens moeten er maatregelen genomen worden om te zorgen, dat wij bij een volgende mobilisatie onafhankelijk zijn van het buitenland. Wij moeten dus verzekerd zijn en van een behoorlijke aanvulling en van een voldoende reserve aan paarden. Wat deze laatste betreft, de noodzakelijkheid hiervan spreekt te

duidelijker, als wij de krijgsgeschiedenis raadplegen. Men heeft berekend, dat, zonder in aanraking te zijn geweest met den vijand, de verliezen aan paarden in de eerste 3 dagen van een oorlog reeds 10 % bedroegen — alleen dus tengevolge van vermoeienissen.

Ten aanzien van de groote behoefte aan paarden voor de aanvulling van verliezen volgen hierbij nog eenige cijfers betreffende het Duitsche leger in den grooten oorlog. Van de toenmalige Legergroep Hindenburg werden in het tijdvak 16 Maart—15 Mei 1915, 3493 paarden gedood wegens *kwade droes*. Op een gemiddelde sterkte van 1.236.000 werden in de vier oorlogsjaren 852.484 paarden gedood, dus 68 %. In 1918 werden niet minder dan 1.372.000 zwaar zieke paarden in de ziekenstallen behandeld, waarvan slechts 48 % weer voor den dienst geschikt, genas. Op het Westfront alleen varieerde het percentage zieke paarden in de maanden Jan. t/m Juni 1918 van 21—27 %. De meeste zieken kwamen voor bij de *veld-artillerie*, daarna bij de zware artillerie. Het warmbloedige paard was het minst bestand tegen de sloopende invloeden van het gevechtveld, terwijl het koudbloedige paard het meest te lijden had van het voedselgebrek. Betreffende de aard der ziekten, geven de statistieken aan, dat de ziektenbehandeling, in volgorde der aantallen, veroorzaakt werd door: 1e. schurft; 2e. uitputting; 3e. drukkingen; 4e. koliek; 5e. schotwonden, enz.

Het bovenstaande toont een zoodanig beeld, dat men met de aanwezigheid van een *sterke reserve aan paarden terdege rekening moet houden*. Voor de africhting en het op adem houden dezer paarden moet dus ook weer extra personeel, en wel *deskundig* personeel, beschikbaar worden gehouden.

b. De te verrichten werkzaamheden bij de vordering van paarden.

Zoals reeds is besproken, moeten er per vredesregiment globaal 1000 paarden worden gevorderd. Vanzelfsprekend zal dit groote aantal niet in de onmiddellijk omgeving van de vredesgarnizoenen kunnen worden gevorderd, zoodat vele paarden per spoor zullen moeten worden aangevoerd, waarvoor men per 6 paarden een wagon noodig zal hebben. Tevens op den 1en mobilisatiedag in de vorderingsdistricten kader en manschappen aanwezig moeten zijn om de gevorderde paarden in ontvangst te nemen, en daarna over den weg of per spoor naar de mobilisatiecentra te geleiden. *Per Regiment* zijn hiervoor noodig globaal 11 officieren, 38 onderofficieren en per 2 paarden een man. Dit personeel dient dus eerst per trein naar de vorderingsplaatsen te worden vervoerd.

In het mobilisatiecentrum worden de gevorderde paarden door een Garnizoenscommissie ontvangen, waarna allereerst het *hoefbeslag* wordt gecontrôleerd door de aanwezige hoefsmeden. Afhankelijk van den toestand, waarin het hoefbeslag verkeerd, worden de paarden in drie groepen ingedeeld:

- 1e groep: geen nieuw beslag noodig;
- 2e groep: kunnen nog enkele dagen mede;
- 3e groep: moeten onmiddellijk worden beslagen.

In verband met de 3e groep, welk aantal varieert tusschen 30 en 60 %, afhankelijk van het jaargetijde, moet er dus in het garnizoen een groot aantal smidsvuren aanwezig zijn. Tevens een aantal burgerhoefsmeden, dat niet in de oorlogsorganisatie is opgenomen.

Na de contrôle van het hoefbeslag worden de paarden door de Garnizoenscommissie verdeeld over de legeronderdelen en kunnen de opgelegde tuigen worden uitgedeeld en de bespanningen ingedeeld. Dat de paardenvordering dus vele moeilijkheden zal opleveren, behoeft verder geen betoog.

c. De geoefendheid van den stukrijder en van het ingedeelde kader.

De geoefendheid van den bij mobilisatie opgeroepen stukrijder zal in het algemeen niet voldoende kunnen zijn, daar de eerste-oefeningstijd te kort (ongeveer 4—5 maanden) is geweest om een *deugdelijke opleiding verzekerd te achten*. Tevens komt hierbij, dat het aantal herhalingsoefeningen gering is en te kort duurt. *Vluchtig* slechts kunnen de meest belangrijke zaken worden doorloopen, zij kunnen echter *niet worden beoefend*.

In verband met de tegenwoordige vermindering van het paardenbedrijf wordt ook de kans groter, dat het geleerde wordt vergeten en wij er niet meer op kunnen vertrouwen, dat de stukrijder in moeilijke oogenblikken het geleerde *machinaal* toepast. Vooral ten aanzien van de reserve-officieren en het dienstplichtig kader, is er in de burgermaatschappij weinig gelegenheid om hun kennis van paarden en van trekken op te frisschen.

Zeer duidelijk is dit weer naar voren gekomen gedurende de j.l. gehouden herhalingsoefeningen. De geoefendheid der opgeroepen dienstplichtige stukrijders liet veel te wenschen over. De „*hulpen*” werden op een onvoldoende wijze, ja zelfs verkeerd, toegepast, terwijl de juiste „*teugelvoering*” ook door velen vergeten was. Het juiste onderlinge verband tusschen de drie stukrijders van een bespanning — vooral bij het manoeuvreeren in zwaar terrein — was niet aanwezig. Ook het rijden van rechte lijnen en het maken van wendingen liet veel te wenschen over. Door gebrek aan deskundige instructeurs kon gedurende den korten tijd, dat de herhalingslichting onder de wapens was, niet veel verbetering worden gebracht in bovengenoemd euvel. Den reserve-officieren en het dienstplichtige kader ontbrak in het algemeen de kennis en de routine om bij het manoeuvreeren in moeilijk terrein en bij het in beweging stellen van een vastgereden voertuig of vuurmond, de juiste aanwijzingen te kunnen geven. Het gevolg van een en ander was, dat de beschikbare tijd v.n.l. besteed werd aan het *marschvaardig maken* van de batterij, zoodat van een *intensieve batterijdienst geen sprake kon zijn*.

B. MOTORTRACTIE.

Hierbij zal v.n.l. behandeld worden, wat er zal moeten worden voorbereid, wanneer men tot motorisering zou overgaan, uitgaande van de thans geldende algemeene eisch, dat de te vorderen voertuigen binnen 12 uur gereed moeten zijn voor het gebruik. Vooraf dienen wij na te gaan, hoeveel artillerie trekkers men noodig zal hebben, waarbij het regiment als grondslag zal worden genomen. Per regiment zijn maximum ingedeeld 36 vuurmonden, zoodat men *minstens* over 36 trekkers per regiment zal moeten kunnen beschikken bij mobilisatie. Nemen wij aan, dat voor de vredesexploitatie volstaan wordt met de aanwezigheid per schoolbatterij van:

1 commandowagen 6-wieler	(tevens reserve trekker)
1 bev. en verb. wagen 6-w	(„ „ „)
4 vuurmondtrekkers 6-w	
4 munitiewagens 6-w	(„ „ „)
1 goederenwagen 6-w	(„ „ „)

zoo zullen dus per regiment *steeds* 33 artillerie trekkers *gereed staan* voor onmiddellijk gebruik.

Teneinde de overige trekkers bij mobilisatie binnen den kortst mogelijken tijd te kunnen verkrijgen, dienen per regiment een aantal speciale bogie-onderdeelen te worden opgelegd, waarmede de gevorderde 4-wielige vracht-

wagens worden getransformeerd in 6-wielers. Hiervoor is ongeveer noodig 6—9 uur per voertuig; dit kan te velde geschieden. Mocht te zijner tijd het Trado-systeem ingang vinden in de burgermaatschappij, zoo behoeven deze speciale bogie-onderdeelen in het geheel niet, of slechts in beperkte mate te worden opgelegd. *Het zal dus aanbeveling verdienen, dat van regeeringswege het fabriceren van deze 6-wielige motorrijtuigen in de hand wordt gewerkt.* Zodoende verkrijgt het *Legerbestuur tevens zeggingschap bij het ontwerpen* van de benoodigde motorvoertuigen, hetgeen van groote waarde is; de ontwerpers en de fabrikanten geraken bekend met het vereischte model, zoodat bij mobilisatie, wanneer alle handen beschikbaar komen, *dit type in massafabricage kan worden genomen.* Men zal bij dit systeem *geheel onafhankelijk worden van het buitenland*, een grooten voorraad verwisselstukken verkrijgen, benevens chauffeurs en monteurs, die geheel vertrouwd zijn met de behandeling van deze 6-wielers. In het buitenland lost men dit vraagstuk op, door bepaalde typen van 6-wielers op *een of andere wijze te subsidieeren.* In ons land wordt voor de bevordering van de paardenfokkerij *f 37000,—* per jaar beschikbaar gesteld.

Opmerking.

Aangezien wij in het vorenstaande in hoofdzaak aandacht hebben besteed aan de toepassing van motortractie voor de vuurmonden, rest ons nog de motoriseering van de caissons en de munitiecolonne onder oogen te zien. Bij alle wijzen van tractie zal de munitie het eenvoudigst vervoerd kunnen worden op gewone vrachtwagens en/of terreinauto's. Indien terreinauto's kunnen worden benut, ontstaat tevens het voordeel, dat meer munitie per voertuig kan worden medegevoerd en de terreinauto als reserve trekker kan invallen.

Caissonbelasting	7 veld:	$104 \times 6,5$	kg =	676 kg. ¹⁾
	12 hw:	$46 \times 20,—$	kg =	920 kg. ¹⁾
	15 hw:	$30 \times 42,—$	kg =	1260 kg. ¹⁾

CONCLUSIE.

Invoering van motortractie bij de veldartillerie brengt de volgende voordeelen mede:

De kostbare, langdurige opleiding tot stukrijder en de africhting van paarden kunnen worden vervangen door een *eenvoudige, korte opleiding* tot chauffeur. Tevens kan de chauffeur tot kanonnier worden opgeleid.

Meer aandacht kan worden besteed *aan de nevenopleidingen* o.a. den gasdienst, militair-practische lichaams oefeningen enz.

Een *eenvoudiger organisatie* van het R.A.

Zoo kunnen b.v. bij een regiment met een afd. 12 hw. 258 personen worden gemist.

Een *zeer voordeelige exploitatie.*

Per jaar en per regiment komt globaal *f 60.000* beschikbaar voor andere defensie doeleinden.

¹⁾ Deze getallen betreffen alleen de projectielen. Daarbij komen nog het buskruit en de patroon- c.q. kardoeshulzen. Red.

Minder bergruimte wordt vereischt, daar bij motoriseering per schoolbatterij 11 motorrijtuigen aanwezig zijn en bij paardentractie 12 caissons en 12 voorwagens benevens 65 paarden en ruimte voor tuigen.

Sneller en eenvoudiger mobilisatie.

Bij mobilisatie kunnen *in zeer korten tijd* burgerchauffeurs worden opgeleid tot trekkerchauffeurs (2—3 weken), wat betreft het rijkunstig gedeelte.

Een geconcentreerd vervoer van munitie.

Voor het vervoer van de 552 schoten à 20,4¹⁾ kg = 11260¹⁾ kg van de munitie-colonne 12 hw. zijn thans noodig 72 paarden + 36 stukrijders + 12 voertuigen, terwijl bij gebruik van 2,5 tons vrachtauto's hetzelfde gewicht te verplaatsen zou zijn met 5 voertuigen en 10 chauffeurs.

Een *vermindering* van het aantal op te leiden chauffeurs bij het K.M.D., daar bij motoriseering ook het benodigd personeel der Lm. en Gn. Tn. bij het wapen der artillerie kan worden opgeleid.

Daar het aantal paarden (± 10000) van de acht regimenten D.A. ongeveer *het derde deel* bedraagt van het totale aantal benodigde paarden voor het geheele leger, zal *de dienst van aan- en afvoer* in sterke mate worden ontlast, wat betreft de aanvoer van fourage, enz.

De zich sprongsgewijze verplaatsende autocolonne kunnen zich *beter beveiligen tegen luchtgevaar*, dan de zich langzaam voortbewegende en zeer kwetsbare colonnes met paardentractie.

Tot slot volgen nog eenige gegevens, welke een algemeen inzicht geven omtrent den hedendaagschen stand van voornoemd motoriseeringsvraagstuk.

Oostenrijk.

Nach dem Heeresvoranschlag 1937 wird mit der Vervollständigung des Truppenbestandes auch die Verkraftung der Artillerie beschleunigt. Für den Kraftzug der 8 cm. Feldkanonen M. 18 und der 10 cm. Feldhaubitzen M. 14 ist der Zugwagen A.F.R. eingeführt worden.

Art. Rundschau, Juli 1937.

Engeland.

Die Artillerie der 1. und 2. Division des stehenden Heeres soll bis zum Beginn der Sommerübungen, die Artillerie der übrigen drei Divisionen bis zum Jahresende mit Kraftzug versehen sein. Mit Beginn des Jahres 1938 werden laut „Times“ 170 Batterien (darunter 6 reitende Batterien) verkraftet sein. Ein teil der leichten Batterien soll statt der bisherigen leichten Zugmaschine einen neuen billigeren 6 Rad-Schlepper erhalten. Die Vollgummibereifung soll durch *Luftreifen* amerikanischer Art ersetzt werden.

Art. Rundschau, Juli 1937.

Italië.

Nach allen neueren Nachrichten wird auch in der italienischen Armee der Gedanke der Motorisierung im Rahmen der allgemeinen Modernisierung mit gesteigerter Aufmerksamkeit geprüft. Innerhalb dieser allgemeinen Motorisierung steht das Problem der motorischen Zugkraft für die Artillerie mit an hervorragender Stelle.

Für die Artillerie der Divisionen hat man ein Leicht-gewichts Schlepper Nr. 31 eingeführt, der heute von allen Regimentern der motorisierten leichten Artillerie geführt wird.

Was nun eine allgemeine Motorisierung der leichten Artillerie betreffe, so soll der leichte Traktor noch nicht die ideale Lösung darstellen. Deutsche Wehr, 29 Juli 1937.

¹⁾ Zie noot ¹⁾ vorige blz. Red.

Amerika.

Nach „Field Artillery Journal“ ist jetzt die grössere Hälfte der Divisions-Artillerie, die gesamte mittlere sowie die schwere Artillerie motorisiert.

Motorisiert sind auch die ganze Feldartillerie der Nationalgarde.

Denemarken.

Nach der Wehrvorlage von 1937 sollen zwei der bisher pferdebespannten Feld-Artillerie Abteilungen mit Kraftzug ausgestattet werden.

Die Kraftfahrkampfftruppe, Jan.'38.

Duitschland.

Ook in Duitschland is een nieuwe 10,5 cm hw. ingevoerd. Voor deze nieuwe houwtser zal, in verband met zijn gewicht, zeker motortractie worden toegepast.

blz. 255. Wetenschappelijk Jaarbericht 1936.

Nederland.

Wat de motoriseering van de artillerie aangaat, kunnen wij n.m.m. nu wij zooveel grootere drachten bij ons veldgeschut gekregen hebben, in dezen verder gaan, dan vóór-dien. Ik zou er nu geen bezwaar meer in zien, om ook de divisie-artillerie te motoriseeren.

Maj. Gen. Staf, Jhr. Alting v. Geusau.
1929. IVe Aflevering Krijgswetenschap.

Voorloopig Verslag Eerste Kamer Hoofdstuk VIII Rijksbegrooting 1938 blz. 2.

Wel blijkt uit de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over het wetsontwerp tot wijziging van de Dienstplichtwet (blz. 22), dat zal worden overgegaan tot vermindering en uiteindelijke afschaffing van de paarden bij het korps rijdende artillerie. Moet uit een en ander worden besloten, zoo vroegen de leden, dat de motoriseering zich zal beperken tot dit korps?

Zij drongen er op aan, terwille van eene volledige moderniseering van de weermacht en terwille van het zoo doelmatig mogelijk besteden van de beschikbare gelden, de motoriseering uit te strekken tot de divisie-artillerie.

Antwoord aan de Eerste Kamer.

De motoriseering zal zich niet beperken tot het korps rijdende artillerie. Er is reeds een groot aantal onderdeelen gemotoriseerd. De meening, dat moderniseering eischt, dat ook de divisie-artillerie wordt gemotoriseerd, is voor bestrijding vatbaar.

Nochtans is het niet buitengesloten, dat in de toekomst motoriseering van (een deel) der divisie-artillerie zal worden overwogen.

NIEUWE UITGAVEN

Inlichtingen nopens dienstneming als beroepsmilitair en plaatsing als onder-officier-capitulant bij de Koninklijke landmacht, door C. F. POORTVLIET.
Uitgave: N. Samsom N.V., Alphen aan den Rijn. Prijs f 0,40.

Onder bovenstaande titel geeft de samensteller in een klein boekje, waarvan thans reeds de derde druk is verschenen, alle gegevens, welke voor een vrijwillig dienstnemen bij de Koninklijke landmacht van belang zijn. De „werving“ heeft in vergelijk met vroeger zoodanige wijzigingen ondergaan, dat een nieuwe ordening van de thans bestaande mogelijkheden en thans geldende bepalingen voor de belanghebbenden van groot nut is. Doch bovendien staat, door de doorvoering van het capitulantenstelsel, waardoor het recht op bepaalde overheids- en semi-overheidsbetrekkingen kan worden verkregen, deze vorm van vrijwilligen dienst in het middelpunt van veler belangstelling, zoodat het goed is, dat de daarvoor geldende regelen meer algemeen bekend worden gesteld.

Co.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

SCHRIFTELIJKE CURSUSSEN VOOR RESERVE-OFFICIEREN

In De Militaire Spectator van Januari 1935 is een overzicht gegeven van het ontstaan en de regeling van de Schriftelijke Cursussen bij de Artillerie. Onder verwijzing naar dit artikel moge ik herhalen, dat aan een door den Inspecteur der Artillerie te bepalen getal subalterne Reserve-Officieren van de Bereden Artillerie (hieronder 12 I. St.) en van de Motorartillerie kan worden vergund om, ter vervanging van een gecompromeerden cursus, in elk driejarig tijdvak éénmaal deel te nemen aan een schriftelijken cursus van twaalf lessen, gedurende het voorafgaande wintertijdperk, gevolgd door opkomst in werkelijken dienst gedurende twee dagen.

De cursussen worden thans verdeeld in cursus A (eenvoudige batterij vuren), cursus B (batterij vuren van meer ingewikkelde aard) en cursus C (afdeelingsvuren). Wegens onvoldoende deelnemers is deze laatste cursus nog niet gehouden. Van de cursussen A en B zijn reeds herhalingscursussen gehouden. De deelnemers behorende tot de Bereden Artillerie en die behorende tot de Motorartillerie worden in afzonderlijke klassen samengevoegd.

Er zullen natuurlijk personen zijn, die de schriftelijke opleiding van Reserve-Officieren niet zullen kunnen waardeeren. Hoe zou het mogelijk zijn een Officier op papier te vormen! Inderdaad juist, indien de opleiding jaar in, jaar uit een schriftelijke opleiding zou zijn. Maar dit wordt juist voorkomen, doordat slechts eenmaal in elk driejarig tijdvak de schriftelijken cursus als dienst kan worden gevolgd. Bovendien zijn de te behandelen onderwerpen — vuurleiding en commandovoering — bij uitstek voor schriftelijke behandeling geschikt. Aangezien een vlotte vuurleiding en commandovoering schriftelijk niet kan worden geleerd, worden deze, gedurende de 2 dagen opkomst in werkelijken dienst, tijdens het panorama-schieten beoefend.

En thans iets over de uitkomsten gedurende de 8 jaar, dat de schriftelijke cursussen zijn gehouden. Aan de volledige

8 cursussen hebben deelgenomen 296 (aan den laatsten cursus 69) Reserve-Officieren.

Vele Reserve-Officieren, waarvan het aantal geregeld toeneemt, volgen — boven de vastgestelde verplichtingen — den schriftelijken cursus vrijwillig. Aan de volledige 8 cursussen hebben 64 (aan den laatsten cursus 29) Reserve-Officieren vrijwillig deelgenomen. Deze groote belangstelling voor hun wapen, door het vrijwillig deelnemen, is een zeer verheugend verschijnsel en strekt deze Reserve-Officieren zeer zeker tot eer. In totaal zijn bij de 8 cursussen slechts 7 (bij den laatsten cursus geen) deelnemers onvoldoende beoordeeld, hetgeen een zeer gunstig resultaat is.

De deelnemers zijn dan ook steeds algemeen van meening, dat de schriftelijke cursus zeer nuttig en zeer leerzaam is. Maar ook is de ervaring van vele cursusleiders, dat de Reserve-Officieren, die een schriftelijken cursus hebben gevolgd, bij opkomst in werkelijken dienst, op de hoogte zijn van de reglementen en voorschriften benoodigd bij de vuurleiding en de commandovoering.

Tenslotte moge nog worden vermeld, dat aan den laatsten cursus voor het eerst Reserve-Officieren, die in het buitenland verblijf houden, vrijwillig hebben deelgenomen. Aanvankelijk waren dit er 11 verblijf houdende in België, Engeland, Duitschland, Frankrijk, Zwitserland, Polen en Finland.

Door verschillende oorzaken (overplaatsing buiten Europa, drukke werkzaamheden, reizen, waardoor geen vast adres) hebben 5 deelnemers ontheffing moeten vragen. De overige 6 hebben met succes den volledige cursus gevolgd. Hiermee is is gebleken, dat het door den schriftelijken cursus zelfs mogelijk is in het buitenland vertoevende Reserve-Officieren op de hoogte te houden van een deel van hun taak.

De Kapitein,

Hoofdleader v.d. Schriftelijken
Cursus,

H. J. J. W. DÜRST BRITT.

DE S.R.O.O.A. 25 JAAR.

Op 19, 20 en 21 Mei j.l. heeft de school voor reserve-officieren onbereden artillerie feestelijk herdacht, dat zij op 1 October 1912 werd opgericht.

In deze 25 jaar heeft deze inrichting, evenals haar zusterinstelling te Ede, zeer vele reserve-officieren voor de artillerie gevormd, die thans nog in grooten getale, verspreid over *alle* artillerieregimenten, deel uitmaken van het leger.

Evenals bij de andere wapen geschiedde de opleiding der reserve- en militie-officieren voor de vesting-artillerie bij den troep. In 1910 werd bij het 1e Regiment vestingartillerie een cursus vestingartillerie opgericht, welke in 1912 werd omgezet in de school voor verlofsofficieren vesting-artillerie, doch tot het Regiment bleef behooren. Eerst na de mobilisatie, in 1919, werd de commandant der inrichting onder de rechtstreeksche bevelen van den Inspecteur van het wapen gesteld.

De eerste commandant der school, de latere Luitenant-Generaal W. C. Baron ROËLL VAN HAZERSWOUDE, heeft de grondslagen gelegd voor de inrichting en ontwikkeling der inrichting, waarop de latere

commandanten met vrucht konden voortbouwen.

Wel is sedertdien de opleiding grondig gewijzigd. Vond vroeger uitsluitend opleiding plaats voor de vestingartillerie, sedert 1922 werden ook reserve-officieren voor de luchtdoelartillerie en de artillerie apart opgeleid. Vooral de opleiding voor de luchtdoelartillerie breidde zich uit.

Nadat de vestingartillerie was omgedoopt in onbereden artillerie en deze laatste in de motorartillerie is overgegaan, bestaat thans de school uit een opleiding voor:

- a. motorartillerie;
- b. luchtdoelartillerie;
- c. kustartillerie.

Na de jaren van inkrimping, welke vooral het onbereden gedeelte van het wapen betrof, zal door de nieuwe legerorganisatie de onbereden artillerie als een phoenix uit haar asch verrijzen, waarbij een zware wissel zal worden getrokken op de jubileerende inrichting.

Gezien den vruchtdragenden arbeid der opeenvolgende commandanten zal deze wissel zeer zeker worden gehonoreerd!

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

H. W. C. E. MATHON
Res. Kolonel van den Staf der
Cavalerie.

BIJ DE LICHTE TROEPEN.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Ritmeester J. L. BRUINIER en tweede-luitenant H. MEIJER, onderscheidenlijk van het IIe R.H. en van het Ie R.H., overgeplaatst bij het 2e E.Paw., 1 Juni.

Eerste-luitenant L. C. CNOPIUS, van het E.Paw. geplaatst bij het 2e E.Paw., 1 Juni.

Eerste-luitenant P. J. OOTMAR en reserve-eerste-luitenant W. A. STORM DE GRAVE, onderscheidenlijk van het R.W. en van het Ie R.H., overgeplaatst bij het Ie E.Paw., 1 Juni.

Paardenarts der eerste klasse J. L. VORKINK, van het Ie R.H., overgeplaatst bij het A.P.D., 1 Mei.

Reserve-eerste-luitenant C. G. VAN ERP, van het R.W. werkzaam gesteld bij den Plaatselijken staf als fungerend plaatselijke-adjudant te 's Hertogenbosch, 2 Mei.

Eervol ontslagen.

Reserve-majoor G. W. Baron TAETS VAN AMERONGEN TOT WOUDEBERG, van het IIe R.H., 11 Mei.

Reserve-eerste-luitenant Jhr. Mr. H. L. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, van het Ie R.H., 21 April.

Decoratiën.

Eerste-luitenant Jhr. J. J. G. BEELAERTS VAN BLOKLAND, van het IIe R.H., Eeerridder in de Johanniterorde.

BIJ DE OVERIGE WAPENS EN DIENSTVAKKEN.

Benoemd.

tot reserve-officier van gezondheid der eerste klasse, eervol ontslagen reserve-officier van gezondheid der tweede klasse G. D. H. STIBBE, 13 April.

tot reserve-kapitein bij het dienstvak der reserve-officieren voor algemeenen dienst, gepensionneerd eerste-luitenant der cavalerie aan wien sedert den titulair rang van ritmeester werd verleend, Mr. J. W. U. DOORNBOS en eervol ontslagen reserve-eerste-luitenant der infanterie A. KOUWENAAR, beiden 13 April.

tot militair apotheker der tweede klasse, J. H. LIGTERINK, en geplaatst bij het Rijks magazijn van geneesmiddelen, 7 Mei.

Bevorderd.

tot reserve-paardenarts der eerste klasse, reserve-paardenarts der tweede klasse, H. H. H. SCHREINEMAKERS, 25 Mei.

tot reserve-dirigeerend paardenarts, met den rang van majoor, reserve-paardenarts der eerste klasse G. VAN HERWAARDEN, 1 Mei.

tot reserve-kapitein, gerekend van 26 Maart 1938, reserve-eerste-luitenant J. J. VAN DER WAARDE, van het 19e R.I.

tot reserve-kapitein voor speciale diensten, gerekend van 26 Maart 1938, reserve-eerste-luitenant voor speciale diensten E. A. BRUNNER, van den Staf. inf.

tot kapitein-intendant, eerste-luitenants der mil. adm. J. H. L. BOS en F. A. NIEUWLAND, 10 Mei.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Kapitein M. CAROL, van het 5e R.I., in zijn rang en ouderdom van rang overgeplaatst bij het dienstvak der Intendance, 10 Mei.

Kapitein F. W. J. M. PETERS, van het 7e R.V.A., werkzaam gesteld ten bureeue van den Chef van den Generalen Staf en overgeplaatst bij den Staf art., 20 Sept.

Kapiteins G. M. GERRITSEN en C. J. A. VAN DE PUTTE, onderscheidenlijk van het 10e R.I. en van het 9e R.I., overgeplaatst resp. bij Staf II I.Brig. en bij Staf III I.Brig., beiden o.m. belast met het geven van onderwijs bij de cursussen voor officieren in het ressort van den Brigadecommandant.

Kapitein J. W. A. STOUT, van het 18e R.I., blijft tot uiterlijk 1 October 1938 in zijn functie bij het Hoofdkwartier der Vesting Holland gehandhaafd.

Kapitein A. W. VAN ZIJL, van het 3e R.V.A., gedetacheerd bij het Hoofdkwartier der Vesting Holland.

Kapitein P. VERSCHOOR, van het Korps politietroepen, verplaatst van *Breda* naar *Helmond*.

Officier van gezondheid der tweede klasse J. BOER, verplaatst van *Utrecht* naar *Groningen*.

Eerste-luitenant E. A. DE JONG, van het 5e R.I., overgeplaatst bij het Korps motord.

Kapitein J. JONKERS, van het 7e R.I., werkzaam gesteld bij het Vrijw. landst. korps motordienst.

Eerste-luitenant-adjudant G. J. W. GELDERMAN, van den Staf III A.Brig., gedetacheerd bij het depot Koninklijke marechaussee.

Eerste-luitenant Mr. W. P. J. A. VAN ROYEN, van het 2e R.V.A., werkzaam gesteld bij het D. v. D. en overgeplaatst bij den Staf art., 1 Mei.

Kapitein C. F. TILMAN, van het R.K.A., belast met de functie van adjudant.

Officier van gezondheid der tweede

klasse A. J. SCHOOF, verplaatst van *Amersfoort* naar *Gorinchem*, 1 Juni.

Eerste-luitenant J. H. GROTE, van het 19e R.I., overgeplaatst bij den Staf inf. en werkzaam gesteld ten bureele van den Chef van den Generalen Staf.

Kapitein B. F. C. DE HOSSON, van het 18e R.I., overgeplaatst bij het 20e R.I.

Kapitein A. G. M. BOOST, van het R. G. Tr., eervol ontheven van de functie van regimentsadjutant en werkzaam gesteld bij het D. v. D., 2 Mei.

Kapitein K. VAN TAREL, van het R.G.Tr., benoemd tot adjudant van het R.G.Tr., 2 Mei.

Kapitein J. M. H. VAN AANHOLT, van het 22 R.I., benoemd tot adjudant bij den Staf II I.Brig.

Kapitein P. G. A. FORTANIER, van de K.M.A., ontheven van zijn plaatsing bij de K.M.A. en overgeplaatst bij het 4e R.I. (te Weert).

Paardenarts der eerste klasse H. LUBBERTS, van het 4e R.V.A. overgeplaatst bij het K.R.A., 1 Mei.

Tweede-luitenant der mil. adm. H. W. C. LIGTVOET, van het 21e R.I. overgeplaatst bij het Bataljon geneeskundige troepen, 1 Juni.

Eerste-luitenant W. SIERKSMA, van het 17e R.I., benoemd tot adjudant.

Officier van gezondheid der tweede klasse J. C. A. FISCHER verplaatst van *Utrecht* naar *Weert*.

Kapitein M. A. SMEENK, eervol ontheven van zijn werkzaamstelling bij de K.M.A., 15 October.

Kapitein N. J. ZIJLSTRA, van het 5de R.V.A., werkzaamgesteld ten bureele van den Inspecteur der artillerie en overgeplaatst bij den Staf art. 11 April.

Eervol ontslagen.

Reserve dirigerend officier van gezondheid der derde klasse Dr. C. H. DELPRAT, 21 April.

Reserve-kapiteins A. C. WARSINCK en H. W. LEBBINK, onderscheidenlijk van het 15e en van het 16e R.I., beiden 21 April.

Reserve-kapitein der mil. adm. G. TJEERDEMA, van het 6e R.I., 17 Juli.

Officier van gezondheid der tweede klasse P. J. KOOPMAN, 1 April.

Reserve-kapiteins S. POSTHUMA, G. J. STOOP en J. KORTLEVEN, onderscheidenlijk van het 9e R.I., het R.Gr. en het 10e R.I., allen 6 Mei.

Reserve-paardenarts der eerste klasse D. DE PUTTER, 6 Mei.

Reserve-kapitein H. W. J. DIK, van het 18e R.I., 6 Mei.

Reserve-officier van gezondheid der eerste klasse Dr. A. J. KIEWIET DE JONGE, 6 Mei.

Reserve-kapitein H. VAN DIJKE, van het 3e R.I., 1 Sept.

Overleden.

Kapitein A. VAN DER MINNE, van de 3e Divisie Koninklijke Marechaussee, 13 Mei 1938 te *Arnhem*.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN

BOEKWERK Nr. 52. HANDLEIDING GASBESCHERMING, DEEL I.

(Vastgesteld bij beschikking van den Minister van Defensie van 23 Februari 1938, IIde Afd. B., nr. 13).

Aangezien de oplage van de Handleiding van 1932 geheel was uitgeput, terwijl de ervaring had geleerd, dat deze Handleiding op verschillende punten belangrijke wijzigingen en aanvullingen behoefde, was de samenstelling van een nieuwe Handleiding noodzakelijk geworden.

Deel I bestaat thans uit drie hoofdstukken, omdat hoofdstuk II, Organisatie van den gasdienst, van de Handleiding '32 is ondergebracht bij Hoofdstuk III, De gasbescherming, waarmede het toch een onverbreekelijk onderdeel vormt.

I. De strijdgassen.

Komt in groote trekken overeen met Hoofdstuk I der oude Handleiding; slechts enkele aanvullingen en redactioneële wijzigingen zijn aangebracht.

II. Gebruik van strijdgassen.

Is overeenkomstig Hoofdstuk III der oude Handleiding. Het gebruik van „rook en nevel” is hieruit vervallen, nu het „Voorschrift betreffende het tactisch gebruik van rook” is verschenen.

III. De gasbescherming.

A. De organisatie.

De leemte, welke de oude Handleiding vertoonde door de taak van verschillende categorieën van gasspecialisten niet te vermelden, is aangevuld met een omschrijving van de taken van den gasonderofficier, den gasontsmetter en den gasverkenner.

B. De individueele bescherming.

De beschrijving van gasmasker E is vervallen. Daarentegen is de beschrijving van gasmasker G thans opgenomen.

Het passen der gasmaskers is nauwkeuriger omschreven, waarbij in beginsel slechts rekening wordt gehouden met den verticalen hoofdomtrek.

Het op- en afzetten van gasmaskers voor beredenen heeft een geringe wijziging ondergaan.

Voor de verspreiding van gas in de gaskamer zijn naast traangaspatronen, traangaszunders ter beschikking gekomen.

Naast een korte beschrijving van zuurstofstoelstellen is een overeenkomstige voor luchtaanvoerslangen opgenomen.

De middelen, welke kunnen worden toegepast, indien niet over beschermende overkleeding enz. wordt beschikt, zijn door nieuwe vervangen.

C. De collectieve bescherming.

Het gasdicht inrichten van bestaande lokaliteiten is overzichtelijker en vollediger behandeld. De paragraaf is aangevuld met een korte beschrijving van de inrichting van het schuilplaatsgasmasker M '35 en de sproeier.

D. Het verkrijgen van gegevens door den inlichtingsdienst en de gasverkenning.

Hierin zijn enkele aanwijzingen betreffende de indeeling van gasverkenners te velde opgenomen.

E. De gasalarmeering.

Dit onderwerp is geheel omgewerkt; niet alleen is de stof meer overzichtelijk en systematisch ingedeeld, maar bovendien is een duidelijker scheiding getrokken tusschen de gasalarmeering t.a.v. gasschieten en gasaanvallen uit de lucht en die t.a.v. gaswerper- en gaswolkaanvallen.

De gasalarmeering t.a.v. gasschieten en gasaanvallen uit de lucht is aanzienlijk vereenvoudigd, door het niet meer bezigen van gasalarmeeringseenheden van telkens wisselende grootte en het vervallen van de

begrippen zwaar- en lichtalarmeeringsmiddel, zoodat thans volledige overeenstemming bestaat met het bepaalde in het Voorschrift Velddienst, deel I.

F. Te nemen maatregelen vóór, tijdens en na gasaanvallen.

Deze paragraaf is, vooral wat betreft de blaartrekkende strijdgassen, naar de nieuwere inzichten op dit gebied bijgewerkt. Verder is gestreefd naar een overzichtelijker indeeling van de stof.

G. Gasbevelen.

Zijn meer in het algemeen behandeld dan thans het geval is. Diverse punten zijn vollediger en duidelijker omschreven.

H. Ontsmetting.

In verband met de nieuwere inzichten betreffende de ontsmetting van materieel en terrein, is deze paragraaf geheel omgewerkt.

De hulpmiddelen, waarover gasontsmetters voor hun werk moeten beschikken zijn opgesomd. Er is een duidelijker onderscheid tusschen de ontsmetting van materieel enz., welke eenerzijds slechts aan de dampen van blaartrekkende strijdgassen hebben blootgestaan, anderzijds besmet zijn met blaartrekkende strijdgassen in vloeibaren toestand. De ontsmetting van materieel in het achterland is geheel vervallen, omdat hierover in nog onvoldoende mate concrete en betrouwbare gegevens ter beschikking staan.

I. Bescherming van dieren.

Is vrijwel overeenkomstig de oude Handleiding; een beschrijving van de gaskast postduiven is opgenomen.

K. Wenken betreffende eerste hulp aan vervoer van gaszieken en met gas besmetten.

Hierin zijn slechts enkele wijzigingen aangebracht.

BOEKWERK Nr. 584. HET GEBRUIK VAN LUCHTSTRIJDKRACHTEN

(Vastgesteld bij aanschrijving van den Minister van Defensie van 3 November 1937, IIde Afd. B., nr. 12).

Tot nu toe werd bij het onderwijs in de luchtvaarttactiek voor het personeel der Luchtvaartafdeeling en aan de Hoogere Krijgsschool gebruik gemaakt van verschillende dictaten, uittreksels, e.d., welke door verschillende samenstellers waren vervaardigd, zoodat geen nauw samenhangend geheel bestond, terwijl die vervaardiging veel tijd vergde.

Het thans verschenen boekwerk dient

in de eerste plaats als beknopte handleiding bij het onderwijs aan adspiranten-reserve-officier-vlieger en -waarnemer, de beroepsofficieren, die een opleiding tot vlieger of waarnemer volgen bij de Luchtvaartafdeeling, alsmede bij het onderwijs aan de Hoogere Krijgsschool.

Bovendien zal het een nuttig gebruik kunnen vinden bij de opleiding aan de Koninklijke militaire academie.

UIT DE VAKPERS

PANTSERWAGENS, VECHTWAGENS, PANTSERAFWEER

Kort is samengevat hoe het in verschillende landen is gesteld met het pantserwapen en de daarbij behorende nieuwigheden, zooals zelfvernevelling, materieel om waterlooopen te overschrijden e.d. Tevens blijkt dat men in Italië vlammen-sputten in vechtwagens heeft gemonteerd.

Daar het gewicht der vechtwagens een belangrijke factor is voor hun tactisch gebruik, treft het te lezen, dat de nieuw ingevoerde Fransche vechtwagens slechts bruggen met een minimum draagvermogen van 13 ton kunnen overschrijden; de dikte der pantsering bedraagt 20 m.m.

De uitwerking van het tactisch gebruik der vechtwagens heeft langzamerhand tot de conclusie geleid dat alleen dan succes van hun inzet is te verwachten, wanneer de „gewone” vechtwagens bij hun aanval worden begeleid door *eigen artillerie*, dus artillerie op gemechaniseerde affuiten („selbstfahrlafetten”).

Op het niet minder belangrijke gebied van de pantserwagens worden enkele gegevens vermeld.

In gelijke mate met de ontwikkeling der mobiele pantserstrijdmiddelen ontwikkelt zich de afweer daartegen, belichaamd in

het klein kaliber kanon, in de mitrailleur van zwaar kaliber, en in het zware geweer. In Engeland schijnt het de bedoeling te zijn een anti-tankgeweer per sectie in te voeren. Het heeft, bij een kaliber van 12 mm, een gewicht van 15,7 kg; op 450 m kan de pantsering van een lichte vechtwagen worden doorboord!

In Tsjecho-Slowakije zou een mitrailleur van 20 mm zijn ingevoerd, welke zoowel voor bestrijding van pantserwagens als voor luchtafweer dient. Het gewicht van dit wapen bedraagt echter 62 kg.

Vermelden wij nog de volgende, haast komieke bijzonderheid. Onder het hoofd: Amerikaanse zware mitrailleur van 13,2 mm wordt vermeld, dat bij de in de Vereenigde Staten en Nederland ingevoerde zware mitr., systeem Browning, het kaliber van 12,7 op 13,2 is gebracht, zonder dat het gewicht (165 kg) is verhoogd; de dracht is van 8250 tot om 9000 m opgevoerd. Vuursnelheid 500 à 600 schoten per minuut („rijkelijk hoog” zet de Duitse auteur er achter!).

Ondanks deze laatste fantasie bevelen wij de lezing van dit artikel zeer aan.

Die Kraftfahrkampfruppe, Dec. '37.

P.

ARTILLERIEVUUR TEGEN GEPANTSERDE EENHEDEN.

In onderstaand tijdschrift bespreekt de Luitenant-kolonel F. LE NÔTRE op welke wijze de artillerie moet medewerken aan het afslaan van aanvallen door gepantserde eenheden. Aan de hand van de Fransche voorschriften zal zulks moeten geschieden:

1°. door het afgeven van vuren, zodra de pantservoertuigen binnen de werkzame dracht zijn gekomen;

2°. door afsluitingsvuren vóór en in de hws;

3°. door het zoodanig kiezen en inrichten der stellingen, dat doorgedrongen pantservoertuigen onder rechtstreeks gericht vuur kunnen worden genomen.

Aan de uitvoerige beschouwingen, welke

„Revue d'Artillerie”, Jan. 1938.

de schrijver aan deze vuren wijdt, zij uitsluitend ontleend, dat voor de vuren onder 1°. en 2°. brisant- en rookmunitie, voor die onder 3°. pantsermunitie wordt vereischt.

Schrijver komt tot de conclusie, dat bij toepassing der voorschriften zeer veel artillerie op een beperkt front, samengaande met een overmatig munitieverbruik wordt vereischt, terwijl de resultaten zeer gering zullen blijven. Uitsluitend tegen verouderde of zwak beschermde pantservoertuigen zullen de onder 1°. en 2°. genoemde vuren succes kunnen hebben.

Het werkzame bestrijdingsmiddel is het speciale afweerkanon met pantsermunitie.

Co.

HET BRITSCH LEGER IN 1937

Het jaar 1937 heeft zich in Engeland op militair gebied gekenmerkt door een intensieve herbewapening, door een algemeene legerreorganisatie en door modernisering van bewapening en uitrusting. Een en ander had ten gevolge, dat, vergeleken met 1936, 60 % meer werd uitgegeven voor militaire doeleinden.

De snelle divisie is thans als volgt georganiseerd:

- Eén brigade vechtwagens van 4 bataljons;
- twee mobiele brigades, elk samengesteld uit 2 regimenten lichte vechtwagens en één gemotoriseerd bataljon fuseliers;
- een regiment pantserwagens;
- gemotoriseerde lichte artillerie (sterkte?);
- gemotoriseerde afdelingen pioniers en verbindingsdienst.

De infanterie-divisie zal bestaan uit:

- Eén gemechaniseerde verkenningsafdeeling;
- Drie brigades infanterie à drie bataljons;
- Twee bataljons zware mitrailleurs;
- Gemotoriseerde artillerie.

Het Legerkorpsverband bestaat niet in vreedstijd, maar de oprichting van enkele verbindingsafdeelingen en van speciale bataljons zware mitrailleurs wijst er op, dat dit verband in oorlogstijd kan worden opgericht.

De hoogste legerleiding. Deze wordt ingericht naar het model van de Fransche „Conseil supérieur de guerre” (in Engeland 9 leden).

De modernisering.

De cavalerie wordt, op een enkele uitzondering na, geheel gemechaniseerd.

Het beroemde „tank-korps” bevindt zich in volledige reorganisatie, waarbij natuurlijk ten volle rekening wordt gehouden met

de koloniale behoeften en het systeem van aflossing van eenheden, welke buiten Engeland zelf dienen.

Als taak van de in Engeland aanwezige landmacht wordt genoemd: het snel vormen van een expeditiekorps van eenige divisies om als hulp (appoint) te dienen in een kolonialen of Europeeschen oorlog. Verschillende redenen hebben in Engeland tot een zoo intensieve motorisering en mechanisering geleid, zooals o.m. het uitsluitende vrijwilligersstelsel (specialistenvorming) en de wensch uit een beperkte numerieke sterkte een maximum aan kracht te halen.

Tenslotte worden nog enkele gegevens van de gemechaniseerde strijdmiddelen vermeld, zooals o.a. van de lichte en middelbare vechtwagens, de infanterie-vechtwagen (nog in studie), welke laatste, een wagen met groote vuurkracht en sterke pantsering moet kunnen: „demeurer sans le feu, pour attendre son infanterie”. De mogelijkheid hiervan moet sterk worden betwijfeld, aangezien een vechtwagen, stilstaande onder vijandelijk vuur wordt vernietigd.

Verder wordt in Engeland thans speciale aandacht geschonken aan kleine terreinwagens (Fr.: chenillettes), welke één groep infanterie of cavalerie kunnen vervoeren, terwijl de mitrailleur van de wagen moet kunnen vuren.

Al deze nieuwe of proeforganisaties zijn bij de groote manoeuvres in 1937 beproefd.

Op tactisch gebied werd wederom bezwezen, dat de verdediging in het voordeel is boven den aanval, zelfs als deze met een overmacht werd ingezet — mits althans de verdediger over voldoende afweergeschut tegen pantservoertuigen en luchtdoelen beschikt.

Revue de Cavalerie, Janvier—Février 1938.

P.

DE TAAK VAN DEN BATTERIJ-OFFICIER.

In onderstaand tijdschrift vestigt majoor A. C. HANCOCKS de aandacht op de vele plichten van den batterij-officier, welke in het Engelsche leger zwaarder zijn dan hier te lande, waarbij hij vooral wijst op de groote verantwoordelijkheid, welke die functie medebrengt. Hij bepleit dan ook het verschaffen van meer hulpkrachten aan dezen functionaris.

Na een lijstje, dat de verschillende taken overzichtelijk aangeeft, zegt de schrijver,

„The Journal of the Royal Artillery”. Jan. 1938.

Co.

dat de meeste batterij-officieren jonge officieren zonder ervaring zijn, terwijl juist de functie ervaring, zelfvertrouwen en overwicht vraagt. Hij vraagt zich dan ook af of de taak van den batterij-commandant, die op den waarnemingspost het vuur waarneemt, controleert en leidt, hetgeen even goed door jonge oogen kan geschieden en de taak van den batterij-officier nog wel in juiste verhouding tot elkander staan.

HET ITALIAANSCH REGLEMENT VOOR HET GEBRUIK DER ARTILLERIE.

De denkbeelden omtrent het gebruik der artillerie hebben in het Italiaansche leger een overeenkomstige evolutie doorgemaakt als in andere legers.

Voor 1914 werd uitsluitend rekening gehouden met den bewegingsoorlog, welke een vlug verloop zou hebben en waarbij snelle beslissingen konden worden verwacht. De hoofdtaak der artillerie vormde het steunen der infanterie, waartoe, naast een groote bewegelijkheid, een snelle vuuropening werd vereischt. De batterijen kwamen ver naar voren in stelling en schoten — zonder nauwkeurige voorbereiding — in batterijvuur met waarneming.

Hierin bracht de wereldoorlog ingrijpende veranderingen. Na 1918 werd het gebruik der artillerie geheel gebaseerd op de ervaringen uit den stellingoorlog. De grondbeginselen hiervoor vormden het gecentraliseerd gebruik van groote massa's artillerie en het wetenschappelijk voorbereiden der vuren.

Sedert 1924 stelt men zich weder meer en meer op het standpunt van den bewegingsoorlog, hetgeen thans in het reglement van 1937 is neergelegd. Bij den opmarsch

en de inleidende gevechten, waarbij snelle wisseling van omstandigheden kan worden verwacht, wordt doorgaans een gedecentraliseerd gebruik voorzien. In den slag wordt een strenge centralisatie geëischt, „manoeuvre de la masse des feux” vast in handen van den bevelhebber. Bij het uitbuiten van het succes, de vervolging, voorziet men uiteraard weder een decentralisatie.

De beschouwingen over de samenwerking infanterie—artillerie, gebruik van artillerie van eenheden in tweede linie, artilleriebestrijding, samenwerking met en het optreden tegen pantservoertuigen, hoe leerzaam ook, openen geen nieuwe gezichtspunten.

Het reglement geeft de beginselen, waarmede in de verschillende fasen van het gevecht het beste rendement van de artillerie kan worden verkregen. Voor alles wordt echter de nadruk gelegd op een soepel gebruik van het onmisbare hulpwapen. Hoewel de beginselen zijn geformuleerd, wordt den bevelhebber voldoende ruimte gelaten bij de toepassing daarvan.

„Revue d'artillerie”, Maart 1938.

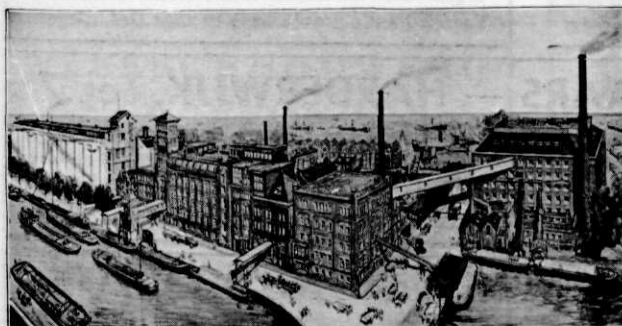
Co.

Lederfabriek Gebr. Blom

Oosterhout N.B.

— Telefoon 104

**Tuigleer, Rundleer,
Pinkenleer, Kalfsleer.**

Lev. v. div. afdeelingen van het Leger.

„HOLLAND”-MEEL

spant de

met 22 kampi-
oensprijzen, 2
Zilveren Wissel-
bekers, 1 Zil-
veren Lauwer-
krans, 8 Eere-
prijzen, 120 Eer-
ste prijzen.

**STOOM-MEELFABRIEK
„HOLLAND” N.V. - AMSTERDAM**